

ՐԱՆՆԻԻՐԱ

ՏԻՆԻ, ԱԽԼԱԳԻ, ՖԵՆՆԻ ՎԷ ՍԻՅԱՍԻ

ՀԱՅԹԱԼԸԳ ՂԱԶԵԹԱ

ՃԻԼՏ 2

ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 13, 1912.

Ն⁰ 50

ՊԵՆՏԻ ՄԱԽՍՈՒՍԼԱՐ

ՉՕՃՈՒԳԼԱՐԸ ՆԱՊԵՂ ԹԱԼԻՄ ԷՏԵԼԻՄ

Էհարիմիգի ֆաալիյաթա թալիմ էթմէք իսթէրսէք՝ չօճուգլարտան իչէ պաշլամալըլըլ։ Չօճուգլար թապէն ֆաալտըրլար։ տաիմա օյնամագ, սէքիպ սըչրամագ, կիւրիւպ սէօյլէմէք, իչ թուլթմագ վէ էօյրէնմէք իսթէրլէր։ Տէրուլէրինէ թօփլանմըլ օլան գուլվէթի սարֆ էթմէք իսթէրլէր։ Պու հալ հէփ մէմլէքէթլէրին վէ միլլէթլէրին չօճուգլարնտա կէօրիւլիւ։ Իչ՝ անլէրտէքի պու հարաքէթ մէյլինի տօղրուտան իտարէ էտէպիլմէքտէ տիր։

Պու մէմլէքէթտէ չօճուգլարն պու մէյլի էն էվվէլ պիր թագըմ՝ մանիէլէրէ թէպատիւֆ էտէր։ Պէօյիւքլէր աթիլ տիրլէր, օթուրուպ թիւթիւն իչէրէք, վէ կէրէքմէզ չէյլէր իւզէրինէ գօնուչարագ վագթ կէչիրիրլէր, եօլտա աղըր աղըր եիւրիւմէք, միւմքին մէրթէպէ ազ իչ թուլթուպ նիչէ իչլէրինի պաշգալարա կէօրտիւրմէք պէօյիւքիւք ալամէթլէրի սալըլըր։ Չօճուգլար պուլնլարը կէօրիւպ քէնտի իսէալլաւընը անա կէօրէ եափարլար։ Իչ թուլթմամաղը պէօյիւքիւք սալարլար վէ քէնտիլէր տէ աթիլ օլուրլար։

Պիր կիւճիւք տէ չօճուգլարն էվտէ

սէքիպ սըչրայըպ օյնամալարնա, վէ իչ թուլթմալարնա միւսաատէ էտիլմէմէսինտէն նէչէթ էտիյօր։ Մինտէր իւզէրինտէ ըահաթ ըահաթ օթուրան փէտէրլէրինն եա միւսաֆիրլէրին ըահաթընը պօզմամալարը իչիւն օնլարն էվտէ պիր քէօչէյէ չէքիլիպ սիւքիւթ օթուրմալարը, եախօտ պաշգա պիր օտայա չէքիլմէլէրի թալէպ էտիլիւ։ Եախօտ էվտէ իչ թուլթար իքէն իչլէրի եազըչըլըլըլ եափամատըղլարը իչիւն, անլէրին իչլէրէ գարըչմամաըլ թէնպիհ էտիլիւ։ Պու եօլլարլա չօճուգլար թէնպէլլիէ, աթալէթէ թալիմ օլունուրլար։

Շու պիր հագիգաթը պիլմէլիլիզ քի, չօճուգլարը իճրաաթա, հարաքէթէ, խըտմէթէ թալիմ էթմէք վալիտէյնին էնմուհիմ վագիֆէլէրինտէն պիրի տիր, վէ պու վագիֆէյի լայըգըլլա իֆա էտէպիլմէք իչիւն,

1. Չօճուգլարն օյնամալարնա, էվտէ սէքիպ սըչրամալարնա միւսաատէ էթմէլիլի։ Պու սըրատա գապա եա թէրպիյէսիզ, պիրպիրլէրինէ զալիմ եա հագգսըլ պուլունուրլարսա օ գուսուրլարնը տօղրուլթմագ, եախօտ օլունու իֆրաթա վարտըրարագ քէնտի վագիֆէլէրինտէ իհմալ պուլունուրլար եախօտ սըհհէթլէրինէ զիյան վէրէճէք հալլարտա պուլունուրլարսա անլէրի տօղրու ճիհէթէ գուլաղուզլամագ տա լազըմ տըր։

2. Անլերէ իշ վերմէրիյիզ : Էվ իշլերինի վախտէլէր քէնտիլէր կէօրէրէք, եախօտ եալընը խըտմէթծիյէ կէօրտիւրէրէք չօճուգլարա զատր էթմիշ օլուրլար : Գըզլար քիւչի.քիւքլէրինտէն էվ իշլերինէ ալըչմալը տըրլար, հաթթա օղլանլար պիլէ էվ իշլերինէ ալըչալար էյի օլուր : Քէզալիք օղլանլարա, խուսուսա պիր գաշ գըզգարտաչլարը պուլունան պիրիծիք օղլանլարա, էօյլէ՝ օթուրուպ տա օնա պունա էմր էթմէյի տէյիլ, պէրաքս էվտէ տիկէրլէրինէ, խուսուսա հէմչիլէրլէրինէ խըտմէթ էթմէյի թալիմ էթմէլի տիր :

Չօճուգլարա եալընը էլ վէ այագ իլէ կէօրիւլէճէք իշլեր տէյիլ, ագլ իլէ կէօրիւլէճէք իշլեր տէ իհալէ էտիլմէլի տիր : Աիլէճէ մէվզուր միւզաքէրէ օլան մէսէլէլէրտէ չօճուգլարըն տա ագլը էրտիյի տէլէճէտէ էֆքեարլարընը սիւալ էթմէք, վէ անլերին իրատ էթտիքլէրի սիւալլարա միւմքին մէրթէպէ մագուլ ճէվապլար վէրմէք, անլերի միւթէնէվվի մէսէլէլէր իւզէրինէ աիւչիւնտիրմէք, չօճուգլարը ֆաալիյէթէ թալիմ էտէր : Նիչէ աիլէլէրտէ չօճուգլարըն ֆիքրլէրինի աչմագ վէ անլերի միւսթագիլ միւթալէայա թալիմ էթմէք եէրինէ, անլերին սէպլերինի քէստիրմէք, վէ անլերի ատէմ եէրինէ գօմայարագ ագլլարընը քէօրէլթմէք վուգու պուլմագտա տըր : Պու հալ հէմ ֆէրտլէր իչիւն հէմ տէ միլլէթ իչիւն պէօյիւք մագարաթ վէ թէտէննիյի պախա օլուր :

3. Չօճուգլարը թէմիզ իշ թուլթմայա վէ իխթիրայա թալիմ էթմէլիյիզ : Չօճուգլարըն իծրաաթ տաիրէսինտէ էն պէլի գուսուրլարը տէվամըզըզլարը տըր : Պիր օյունա եա իչէ պաչլարլար, լաքին չօգ կէչմէզտէն տիգգաթլարը պաշգա թարաւաֆա ճէլպ օլունուր, վէ օ օյունը եախօտ իշի օլաուզու եէրտէ պրագըպ պաշգա պիր իչէ եա օյունա տէօնէրլէր : Քէնտ իլէրէ պիր իշ հէվալէ օլունուրա՝ անը

թէմիզ եափմագտան ղիյատէ օ իշի պիլթիրմէյէ սայ էտէրլէր, պու սըրատա անլէրի իշլերինի թէմիզ եափմաղա ալըչտըրմագ լազըմ տըր : Թէմիզ իշ եափտըլընտա անը թագտիր վէ սէնա էտէրէք, պէլքի տէ պազէն միւքեաֆաթ վէրէրէք անը քէնտի իշլերինի միւքէմմէլ եափմաղա թալիմ էտէպիլիլիզ : Չօճուգլարը իխթիրայա եանի եէնի իշլէր պուլմաղա, վէ էլինտէ օլան իշի եէնի եօլլարտա իծրա էթմէյէ թալիմ էթմէք զօլայ տէյիլ իսէ տէ, հէր վալիտէյինն սայ էտէճէյի պիր խուսուսա տըր : Պունու թալիմ էթմէնին գըսա պիր եօլու չօճուղա հէր շէյի թարիֆ էթմէյիպ քէնտինի տիւչիւնտիրմէյէ ալըչտըրմագ տըր : Չօճուղա, «Ֆէսիմի ֆըրչալա», տէրսին : Չօճուգ ֆէսին նէրաէ օլտուզունու, ֆիրչանըն նէրտէ օլտուզունը, վէ ֆէսի ֆըրչալատըզտան սօնրա նէրէ գօյմագ լազըմ իտիլինի անլամագ իսթէր, պու շէյլէրի քէնտինէ թարիֆ էթմէ, ֆէսի արասըն, ֆըրչայը պուլըն, ֆէսի թէմիզլէյիպ սանա կէթիրսին : Չօճուղուն տիւչիւնիւպ պուլաճաղը շէյլէրի քէնտիսինին պուլմապընը թալէպ էյլէ : Պու եօլ իլէ չօճուգ միւսթագիլ տիւչիւնմէյէ ալըչըր :

Պու թալիմլէրին էսասը էվտէ գօնուլուպ մէքթէպտէ իքմալ էտիլմէլի տիր :

Մէքթէպլէրտէ չօճուգլարըմըզը ֆաալիյաթա ալըչտըրմագ իչիւն չիմտիքի թէտրիսաթ ուսուլլարըմըզա խէյլի իսլահաթ լազըմ տըր : Հալա նիչէ մէքթէպլէրիմիլտէ թէտրիսաթ մէխանիգի պիր սուրէթտէ իծրա օլունմագտա, վէ մուալլիմլէր չալիրտլէրէ իլթիրաք կէօսթէրէրէք, անլէրտէ ուլուվլը ճէնապ հիսսի հասըլ էտէճէք եէրտէ, քէնտիլէր թաֆրա սաթաւագ չալիրտլէրի աթալէթէ սէվգ էթմէքտէ տիրլէր : Շալիրտլէր թաթիլ վագթընտա նէ իլթիհա իլէ օյնայօրլարսա, տէրս խանէտէ պուլունտուգլարը վագթտա տա տէրալէրի իլէ այնի շէվգու շէթարէթլէ մէշղուլ օլմալը

տրուար: Պունուն իշխն մուալլիմ լեթաֆէթ կէօսթէրէրէք՝ շակիրտին գալպինի, վէ տէրալէրի ճալիպ գըլարագ՝ անըն ֆիքրինի ճէլպ էյլէմէլի տիր:

Մէքթէպտէ շակիրտէ էօյրէտիլէճէք էն մուհիմմ շէյլէրաէն պիրի մատտէլրէ տիգգաթ սարֆ էտէպիլմէքիք տիր: Միւթալէա իշինտէ չօճու գլար վէ կէնճէր թէգիյէ եօրուլու պ իշլէրինի պիթիլմէզտէն տիգգաթլարընը պաշգա ճիհէթլէրէ տէօնտէրմէյէ թէճըրպէ օլունույօրլար, անլէրէ էլէ ալարգլարը մէսէլէյի հալլ էտինճէյէտէք անա տիգգաթ սարֆ էթմէք էօյրէտիլմէլի տիր:

Տիկէր պիր շէյ միւսթագիլ ֆաալիյէթ տիր: Շակիրտլէր իշլէրինի խաֆիֆլէնտիրմէք իշխն միւթալէա իշինտէ տաիմա պաշգալարտան եարտըմ ալմաղա չալըլօյօրլար: Քէնտի տէրալէրինի քէնտիլէր էօյրէնմէք, վէ մէսէլէլէրինի քէնտիլէր հալլ էթմէք իշխն մուալլիմ հէմ տէրսի շակիրտէ ճալիպ գըլմալը, հէմ պու շէյի չօճու գլարտան թալէպ էթմէլի տիր:

Պաշգա պիր շէյ տէ՝ չօճու գլարա իսթիրա էթմէյի թալիմ էթմէք տիր: Էվրօփա վէ Ամէրիգա մէքթէպլէրինտէ շակիրտին էհիյէթ վէ մուվաֆֆագիյէթի իսթիրա վէ քէշֆ էյլէտիյի շէյլէրլէ, պի զիմ մէմլէքէթտէ իսէ էզպէր էթտիյի շէյլէրլէ թալին օլունուր: Ղարպ վէ Շարֆ թալիմ ու թէրպիլէսի արասընտաքի պէլլի ֆարգ իշթէ պուրատա տըր: Ղարպլըլար հէնի հէնի շէյլէր իհտաս էտիյօր, պիլ իսէ պաշգալարընքինի թագլիտ էտիյօրըլ: Իսթիրա էթմէյի էօյրէնմէտիքճէ հէնի մէտէնիյէթ թարիգլինէ կիրմիլ օլմայըլ: Հէմ վալիտէյն, հէմ մուալլիմլէր, հէմ հիւքիւմէթ պունու թէշվիգ էթմէլի տիր: Իսթիրա պիլտէ թէրագգըյա տօղրու շէտիտ պիր մէրագ ույանաըրըր: վէ իշթէ աթալէթին էն միւէսսիր տէվալարընտան պիրի տէ պու տըր:

Յ. Գ. Գ.

ԱՅՎԱԼ Ը ՀԱԶԸՐԵ

Բուժ ֆաթրիգի Գ. Եօաթիմ հԺ.—Էվվէլ հաֆթա վէֆաթ էտէն Բում ֆաթրիգի Գ. Եօաթիմ՝ 1834 Յունվար 18տէ Իսթանպօլտա Պօյաճը քէօյիւնտէ տօղմուշ օլուպ, 12 եաշընտա իքէն Աթօս տաղընտաքի մանասթըրա կիտէրէք սիլքի րուհանիյէ տախիլ օլմուշ տըր: 18 սիննինտէ սարկաւազ թալին օլունուպ, պիր ազ սօնրա Ալմանիանըն պազը շէհրլէրինի կէզտիքաէն սօնրա 1863տէ Իսթանպօլա ալտէթ էթմիլ, սօնրա Վարնա մէթրօփօյիտլիինէ վէ պատէհու 44 սիննինտէ Իսթանպօլ ֆաթրիգլիինէ թալին օլունմուշ տըր: Միւմալիյհ 1883տէ ֆաթրիգլիքտէն իսթիֆա էտիպ երուսաղէմի, Անթաքիայը վէ սաիր եէրլէրի զիյարէթ էթտիքտէն սօնրա եինէ Աթօս մանասթըրընա շէքիլմիլ, ֆագաթ 1901տէ էքսէրիյէթի արա իլէ թէքրար ֆաթրիգ ինթիսապ էտիլմիլ տիր: ֆաթրիգ Եօաթիմ կէրէք Օրթօտօքս քիլիսասընըն վէ կէրէք Բում ճէմաաթընըն իմթիյազ վէ մէնֆաաթլարընը միւտաֆէա էյլէմէքտէ փէք չօգ էհիյէթ վէ իգթիտար իպրազ էյլէմիլ տիր: Խուսուսա պու սօն սէնէլէրտէ հէնճ թիւըլ հիւքիւմէթի էնվալ թարիգլէրլէ Խրիսթիյան ճէմաաթլարըն հուգուգ վէ սէլահիյէթլէրինէ թէարրուզ էթտիքլէրինտէ՝ անլէրին պու թէարրուզաթընա գարըլ Խրիսթիյան ճէմաաթլարընը, խուսուսա Բում ճէմաաթընը միւտաֆէատա պէօյիք գուվէթ վէ մէհարէթ կէօսթէրմիլ տիր: Պիւթիւն Օրթօտօքս գալմար իւզէրինտէ միւշարիլէյհին թէէսիրի փէք ազիմ իտի: Անլաշըլտըղընա կէօրէ, միւթէվէֆֆա փէք խայրխահ օլուպ, սէխալէթլէ ֆուգարայա իանէ վէրի իտի: Տիկէր Խրիսթիյան ճէմաաթլարըն ըէիպլէրի իլէ տախի հիւսնի մուարէֆտէ պուլունուր իտի: Սօն խաաթալըղընտա Եունանիսթանտա պազը էրմէնիլէրին՝ Թիւրքիա-

ՐԱԻՄ ՓԱԹՐԻՅԻ ՄԻԻԹԵՎԵՑԻԱ Գ. ՆՕԱՔԻՄ ԵՑ.

նրն ճասուսլարը տէյու տէրտէսթ էտըլմէ-
սինի իշիտինճէ, «Անլէրի պրագըն, էրմէ-
նիլէր ճասուսլուգ էթմէզ,» տէմիշ տիր:

Սըրպիսանըն էմէլի. — Սըրպիսանըն
պաշ 1 վէքիլի Նիգօլա Փասիշ թաշվզըն
մուխպիրինէ աթիտէքի պէյանաթտա պու-
լունմըշ տըր: «Շու զէմանտա Սըրպիս-
անըն մագսէտի վէ մէսլէքի հագգընտա
պիր թագըմ մալիւմաթսըզ եա խասըմ
օլան քիմսէլէր թարաֆընտան պիր չօգ
եանլըշ շալիալար նէշր օլունույօր: Իմտի
լազըմ տըր քի, Ինկիլիզ էհալիսի հա-
գիգաթա թէմամէն վագըֆ օլուն: Զիրա
Սըրպիսանըն հիւրըրիյէթինէ էն չօգ
եարտըմ էյլէյէն Ինկիլթէրա օլտուղու
կիպի, Սըրպիսա տախի չու ճէմօգրաթիգ
հիւրըր իտարէսինի Ինկիլիզ մօտէլի իզէ-
րինէ թէէսիս էյլէմիշ տիր: Պու սէպէպտէն
էմինիմ քի, հէր հանկը պիր հիւքիւմէթ-

տէն զիյատէ Ինկիլթէրա պիզիմ մէսլէ-
յիմիզի վէ իհթիյաճաթըմըզը անլայաճագ
տըր: Պիզ՝ եագըն վէ ուզագ ճիւմէ ագ-
վամ իլէ տօսթանէ ալագատա պուլուն-
մաղա արզու էյլէտիյիմիզ կիպի, նէշվ ու
նէմա պուլմագ արզուսունտա օլան հիւրըր
պիր միլլէթ իշիւն քէնտի միլլի իհթիյա-
ճաթընըն պաշ տիւսթուր օլմասը էսա-
սընը թէրք էտէմէլիզ: Պէյն էտ տիւվէլ
ալագա վէ տօսթուգլար հիշ պիր վագթ
միլլէթին իսթիգպալինի մահվ էտէր մա-
հիյէթտէ օլմամալը տըր: Մագի իսպաթ
էյլէմիշ տիր քի, իգթիսատի հիւրըրիյէթ՝
միլլէթին նէմասը, հաթթա մէվճուտիյէթի
իշիւն շարիթ տըր: Պիր գաշ սէնէ էվվէլ
զըմէն իգթիսատի սէրպէսթի էլտէ էտէր
էթմէզ, մէմլէքէթ օլ գատար թէրագգը
էյլէմիշ տիր քի, Սըրպիսանըն մէվճուտ օլմագ
իշիւն թէքմիլ սէրպէսթիյէ վէ տէնիզլէրէ
տօղրու պիր մախրէճէ մալիք օլմալարը կէ-
րէք իտիյինտէ չիւպհէ գալմամըշ տըր:
Պու մախրէճ իսէ, պու գատար ֆէտա-
քեարլըզլարտան սօնրա հիշ պիր գօնթ-
րօլա թապի օլմամալը տըր: Շու հագի-
գաթ տըր քի, Սըրպիսան ֆէվգէլատէ
արագի թէվսիինէ հարիս տէյիլ տիր:
Սըրպ սիւհաշ քէնտինէ ալը գօյաճաղըն-
տան զիյատէ մահալ ֆէթհ էյլէմիշ տիր,
լաքին միլլի իհթիյաճաթըմըզա անճագ
քեաֆի օլաճագ պիր թէվէսսիւ արզու
էյլէրիզ քի, պու հատտը էսղէր օլմագ
իւզրէ թալին օլունմուշ տըր: Պու հատտը
էսղէր իշիւն տէ, Սըրպիսան հէր ֆէտա-
քեարլըզ կէօզէ ալմըշ տըր, չիւքի պէօյլէ
եափմամագ միլլի վէզաթիինէ խըյանէթ
տէմէք օլուր: Պու խըյանէթի հիշ պիր
գապինէ եափամագ: Պու հատտը էսղէր
օլան թալէպիմիզ իսէ, օլսա օլսա, միլթ-
թէհիտլէրիմիզ իլէ կէօմրիւք իթթիհատը
եափարագ իգթիսատի հիւրըրիյէթ, Ատ-
րիաթիք տէնիզինէ սէրպէսթ պիր մախ-
րէճտէն իպարէթ տիր: Պունուն իշիւն

Այնպիսի տան Տրաճա գատար 50 քիլո-
մէթրոս սահիլէ մալիք օլմամըզ զարուրի
տիր։ Պու սահիլ իսէ՝ գատար Սըրպիսթան
իլէ շու վէճհ իլէ պիրէշէճէք, եանի ճէ-
նուպտա Տրաճտան Օխրիտա կէօլիւնէ, չէ-
մալտա իսէ՝ Այնսիյատան եագօվայա չէ-
քիլէն պիր խաթթ հուտուտլարը թային
էտէճէք տիր։ Թարիխ իսպաթ էլլէր քի,
Սըրպիսթանն հագգը տահա ճէնուպա տօղ-
րու տըր։ Արնավուտլուգտարի աւնարշի-
տէն գուրթուլմագ իչիւն էնսէպ թարիգ՝
անլէրի մունթաղամ վէ հիւրր պիր իտարէ
ալթընա գօյմագ տըր։ Լաքին պիզ միլլի
իճիթիյաճաթըմըզտան ֆազլա պիր չէյ իս-
թէմէյօրըզ։ Տրաճ-Օխրիտա խաթթընտան
աչաղըտա պուլունան Արնավուտլուգուն
պախթընը թային էթմէքլիյի տիւվէյի
մուազլամայա թէրք էտէպիլիլիդ։ Եինէ տէ
գաւիէն պիլիլիլ քի, իսթիգլալիյէթ թէր-
թիպի նէ Արնավուտլուգուն, նէ տէ էվրօ-
փանըն մէնֆաաթընա մուվաֆըզ տէյլի
տիր։ Եագընտա օրալարտա սէյեահաթ
էթմիշ օլան Ավսթրիա վէ իթալիա գօն-
սօլօսլարընըն ըափօրլարը պունա իսպաթ
տըրլար։ Օրալարտաքի վէֆիյաթըն եիւզտէ
20տէն 75ի ճինայէթլէր սէպէպիլիտէնտիր։
Էվրօփա՝ Արնավուտլարը պու հալտէ գալ-
մազա մահքիւմ էտէպիլիլ, ամմա Սըրպ-
լարըն մէտէնի հայաթընը թէէմին էթմէք
Սըրպիսթանն ագտէս ֆարզը տըր։ Եագօվա,
Տրաճ վէ Օխրիտա հէվալիսինտէ էհալինին
եիւզտէ 10ը Սըրպ տըր։ Ումում Արնա-
վուտլարըն նըսֆընտան զիյատէսի Խրիս-
թիյան տըրլար վէ Ավսթրիա վէ իթալիա
գօնսօլսլարըն գապուլ էտիյօրլար քի, պու
հէվալիտէքի Արնավուտլարըն ասլը Սըրպ
տըր։ Պունլարըն քեաֆֆէսի Սըրպ իտարէ-
սի թահթընտա չիմտիյէ գատար մալիք
օլմատըզլարը տինի վէ միլլի հիւրրիյէթէ,
քէնտի լիսանլարընտա մէթէպլէրէ վէ մալ
վէ ճանլարընըն էմիլիյէթինէ մալիք օլա-
ճագլար տըր։ Սըրպ գանունլարըն էվրօփատա

պուլունան էն ճէմօգրաթիֆ ուսուլը ի-
տարէյի թէէմին էլլէր։ Տինի հիւրրիյէթէ
կէլինտիքտէ՝ պու կիւն Սըրպիսթանտա
պուլունան Իսլամ բուհպանլար Օրթօտօքս-
լարտան տահա զիյատէ միւմթազ տըր-
լար։ Ձիրա Իսլամլար հիւքիւմէթտէնմուայ-
յէն մասալ ալըրլար։ Պու կիւն Սըրպիսթանն
ֆաթիհ օրտուլարընըն կէչտիյի մահալլէր-
տէ պիլէ Արնավուտ, Իսլամ վէ Խրիսթի-
յան հէր ճինս էհալի ասալիշ վէ ըէֆահ
իլէ իչլէրինէ տէվամ էթմէքտէ տիրլէր։
Պէրլին մուահէտէնամէսինին էօլիւ վաու-
լարը պու կիւն իճրա օլունմուշ տըր։ Օլ
սէպէպտէն Ուրնավուտլար հագգընտա էն-
տիչէյէ մահալ եօգ տըր։ Պիր ազ սօնրա
անլէր Սըրպլըլար մագամընտա հէր պիր
ինսանի իմթիյազաթտան միւսթէֆիտ օ-
լուպ նէմա պուլաճագլար։ Եալընըզ պու
գատար տէյիլ, Սըրպիա՝ հէր պիր պահրի
միլլէթ իլէ, խուսուսա ինկիլթէրրա իլէ
գօմշու օլուպ տօղրուտան ալագայա կի-
րէճէք տիր։ Պիզիմ լիմանլարըմըզ իլէ Ին-
կիլիլ լիմանլարըն արասընտա սէյր ու սէ-
ֆէր էտէն վափօրլար՝ իքի մէմլէքէթ պէյ-
նինտէ վէ իզթիսատի, սիյասի էօլլէ պիր
ալագա փէյտա էտէճէք տիր քի, Սըրպիա՝
ինկիլթէրրանըն տէնիզլէրէ հաքիմիյէթինէ
միւսթէթիլիլէն վէ օնա իթիմատ էտէրէք
սէրպէսթ սէրպէսթ թէրագգը էլլէյէ-
ճէք։ Սըրպիսթանն զարպ հիւքիւմէթ-
լէրի իլէ, ալէլխուսուս Ինկիլթէրրա իլէ
պու ալագայա կիրմէքլիյէ տաիր օլան
արզուսու տէնիզլէրէ պիր մախրէճ գարու-
րընտան քէնտինի ասլա կէրի ալամայաճագ։
Սըրպիա պու գարարընըն գուվլէթինին սօն
նօգթասը իլէ մուհաֆազա էթմէյէ գա-
րար վէրմիշ տիր։ Հէր պիր հիւքիւմէթ
կէօրէպիլիլ քի, Սըրպիսթանն պու գարարը
քէնտի մէվճուտիյէթ վէ ըէֆահը հալինին
չարթըն օլաուղու կիպի, Էվրօփանըն սուհ
ու սէլամէթինին թէէմինաթը վէ պիզիմ իլէ
իզթիսատի ալագայա կիրմէք իսթէյէն հէր

պիր միլլէթ իշխն էն ալա ֆուրսաթ տըր : Ճիւմէ միլլէթլէր իլէ տօսթ օլուպ՝ հիշ պիրինէ տիւշմէն օլմայարագ, հէր շէյտէն էվ-վէլ միլլի իհթ իյաճաթ վէ ֆիրաիզինէ սատըգ օլուպ ինկիլթէրրատան էօյրէնտիյի հիւրը վէ նէճիպ թասափուրլարը թաթպիգ էթմէք մէսլէյիմիզ օլտուղու հալտէ հիշ պիր մուա-խէզէտէն գօրգմայըզ, վէ ինթիրիզալը թէհտիտլէրտէն չէքինմէյիզ, Հէր քէս թէֆ-թիշ էտիպ Սըրպլարըն խաթալարընը սէօյլէ-յէ պիլիր : Լաքին պունլարըն հիշ պիրի պի-զի միլլի տավամըզըն հագգ օլտուղու գա-նաաթընտան ալըրամազ, վէ էմին իզ քի՝ կէօզլէրի մէնֆաաթը շախսիյէ իլէ քէօր օլմամըշ հէր պիր միլլէթ՝ Սըրպիանըն պու թէրագգը էթմէք վէ նէշլ ու նէմա պուլմագ գարարընը ալգըշլայաճագ տըր :

Գօնմէրանըն թէհսիրի. — Տէյլի Թէյէդրաժ պիր պաշ մէգալէսինտէ տէյօր քի, Պու կիւն ումուժ էվրօփանըն ահվալը փէք մէմուռնիյէթպախշ տըր : Ումուժ տէվլէթլէրին պիր ահէնկ իլէ չալըշտըզլա-րընտա շիւպհէ եօգ տըր : Գօնֆէրանս մէսէլէսի պիր իւմիտ եա շախա տէյիլ, հէման հէման պիր էմրի վագը օլտուղու թէպէյիւն էտիյօր : Պուհրանը հազըրըն ապ տախիլի վէ կիզլի թարիխի մէյտանա չըգար իսէ կէօրէճէյիզ քի, էվրօփատա սուլըն պագասընա խըզմէթ էտէն, վէ շու մէսուտ ահէնկի մէյտանա կէթիրէն պիր գաշ սէպէպլէր օլմուշ տըր : Պունլարտան պիրիսի զայէթ նազիք պիր մէվգիտէ վէ պիր չօգ հարպ թարաֆտարլարը իլէ մուհաթ օլան Գօնթ Պէրիթօլտըն իթիտալ վէ պամրէ-թի տիր, միւշարիլէյս պու գատար մուա-խէզաթ վէ զազապլը հէյէճանլարտան էօ-թէյէ, սուլն ու սէլամէթէ տօղրու պագը-յօր : Տիկէր պիր սէպէպ Ավսթրիա վէ-լի ահտընըն Պէրլինէ զիյարէթի էսնասըն-տա Ալման իմփէրաթօրընտան ալմըշ ի-տիյի միւթէտիլանէ վէ թէսքին էտիճի

նասիհաթլար տըր : Պիւա շիւպհէ վէլի ի ահտ պիր չօգ ապքէրի զէվաթ իլէ մուհաթ օլուպ՝ քէնտիսի տախի հարպա մէյալ պիրիսի իտի : Իմփէրաթօրըն թէհսիրի պու թէհիքէնին էօնիւնիւ ալմըշ տըր : Իւ-չիւնճիւ վէ մուհիմմ ունսուր՝ Սէն-Փէթէրու-պուրքտաքի Ավսթրիա սէֆիրինին Չար հազընթէրի իլէ միւլագաթը օլմուշ տըր : պու միւլագաթտա Չար՝ Ավսթրիա հիւ-քիւմէթինի թէհմին էյլէտի քի, Սըրպիա-նըն պիլճիւմլէ մէթալիպինի իսաֆ էյլէմէք իւզրէ Բուսիա սիւահա սարըլմայաճագ տըր : Իշթէ պէօյլէճէ փօլիթիզա ալէմինի իհաթա էտէն գարա պուլուլթար զաիլ օլմաղա պաշլատը : Սըր էտվարտ Կրէյ թարաֆընտան՝ պիր իճթիմա ագտ էտիլիպ, Արնավուտլուգ, Պահրը Սէֆիտ ատալարը վէ պօղազլար մէսէլէսինի օրատա հալլ էտիլ-մէսի իշխն վուգու պուլան թէքլիֆ ֆարիզտէ վէ Պէրլինտէ հիւսնի գապուլ պուլտուղու մուխպիրլէրիմիզ թարաֆընտան գափէն թաստըգ օլունույօր : Ալէլխուսուս Պէրլին-տէ պու թէքլիֆ զայէթ իլթիյագ իլէ պապուլ օլունմըշ տըր, զիրա Ալման տիփ-լումաթլարը ինանըյօրլար քի՝ տիւնեանըն խաթըր իշխն պիր գօնֆէրանս ագտը զէ-մանը թամմ պու զէման տըր : Պու թէք-լիֆի ումուժ գապինէլէր տախի հիւսնի թէլագգը էյլէմիլլէր տիր : Ինկիլթէրրա իշխն պէօյիւք պիր իֆթիլտար տըր քի, պու վագըալար էսնասընտա ումուժ տիւն-եանըն տիպլումաթլարը իլէ պիր ահէնկաթ օլարագ թէքլիֆլէրինի գապուլ էթտիրէ-պիլիյօր : Ալմանիա ինկիլթէրրալը սէնա էթմէքտէն ֆէրաղաթ էթմէյօր, չիւնքի իթիլաֆը Միւսէլլէսէ միւթէտիլանէ թէհ-սիրաթ իճրա էյլէտիյի կիպի, Ավսթրիայա տախի տօղրուտան պու եօլտա թէհսիրաթ վէ թէլգինաթտա պուլունմուշ տըր : Պալ-գան մէսէլէսի նէ պիր թարաֆըն վէ նէ տէ եալընը տիկէր թարաֆըն հիսապընա օլարագ հալլ էտիլէմէզ, ատալէթի մու-

հաճազա իլէ սուլ՝ ու ասայիշ թէեմին
էտիլմէլի տիր: Մաէթթէսսիւֆ Պուլղարիա
վէ Թիւրքիա պէյնինտէ թէչէպպիւս օլու-
նան սուլ՝ միւզաքէրաթընտան հիշ պիր
նէթիճէ հասըլ օլմայաճագ տըր: Պունտան
ինթաճ օլունմազ քի, իլէրիտէ սուլ՝ իչիւն
պիր չարէ պուլունմայաճագ: Պուլղարիանըն
իւք թէքլիֆի, եանի Չաթալճա իսթիհ-
քեամլարընըն գալտըրըլմասը մանասըզ պիր
թէքլիֆ իտի: Պու թէքլիֆ թատիլ օլուն-
տու, լաքին ախէր պիր մանի վար, օ տա
էտիրնէ մէսէլէսի տիր: Իսթանպուլտան կէ-
լէն պիր խապէրէ կէօրէ, Սօֆիա հիւքիւ-
մէթի պու պապտէ տախի քէնտի թէք-
լիֆինի թատիլ էթմիշ տիր, լաքին
պունա ինանմայըզ: Պուլղարլար՝ էրտէ
կէճտէ տիւչէճէք օլան էտիրնէնին քէն-
տիլէրինէ թէսլիմինի թալէպ էտիրյօլար:
Թիւրքլէր իսէ, մատէմ քի օ՝ տիւչմէնէ
մուգալէմէթ էտիրյօր, պաղի պիր գուվ-
վէթ հալինտէ գալմալը իտտիասընտա
տըրլար: Պու ճիհէթլէ մէյտանտա հալլը
միւշքիլ պիր մուամմա մէվճուտ տըր:
Եինէ տէ թարաֆէյն պիրէր գըսմ թատի-
լաթ իլէ պիր նէթիճէյէ կէլէպիլիլէր:
չէօլլէ քի, Ապտիւլ Համիտի Սէլանիկէ
կէօթիւրէն օլ մէշհուր վալօն՝ տէրունին-
տէ պուլունան Պուլղար-Օսմանլը մուրախ-
խասլարընա իհթիմալ փէք տէ ֆախտէսիզ
օլմայօր, [զիրա միւզաքէրաթ օ վալօնտա
իճրա էտիրիյօր:] Շուրասը պէլլի տիր քի,
Իսթանպուլ վէ ճիվարընտա պիր գըսմ եէր
Թիւրքէ գալաճագ, իհթիմալէն Դարա տէ-
նիզտէ Միտիատան Ագ տէնիզտէ Տէտէ
Աղաճա պիր խաթթ չէքիլիպ էօթէսի Պուլ-
ղարիայա վէրիլէճէք: Նազըմ փաշանըն
պունտան էօթէ օլան թէքլիֆլէրի պիթ-
թապի գապուլ օլունմամագտա տըր: Մա-
քէտօնիա վէ Արնավուտլուգ մէսէլէլէրի
գօնֆէրանտա հալլ օլունաճագ տըր: Էշ-
միյթ Պարթլէթին Իսթանպուլտան եազար-
ղընա կէօրէ, թարաֆէյն տախի հարպա

արզուլու տէլիլ տիրլէր: Պուլղար օրտուսու
հէմ եօրլուն հէմ տէ խասթալըգտան,
գօլէրա վէ թիֆօտան չօգ միւթէզարրուր
օլույօր, Օսմանլը օրտուսու իսէ հէր նէ
գատար թագէ գուվվէթլէր ճէմ էյլէմիշ
իսէ տէ, Չաթալճա իսթիհքեամաթընտան
չըզըպ Պուլղարլարը էտիրնէյէ վէ եախօտ
կէրի Սօֆիայա սիւրէպիլէճէքլէրինէ իւ-
միտ էտէմէզ:»

Ձին ճիւլհուրիյէթի. — Մ. Ամէրիգա
հիւքիւմէթի Ձին ճիւլհուրիյէթինի հալա
րէսմէն թանըմամըշ տըր: Պու վագըայը
Առաքլուզ զագէթասը Ամէրիգա պանգէր-
լէրինին հիւքիւմէթ իւզէրինտէքի թէէսի-
րինէ աթֆ էտիրյօր: Մալիւմ օլտուղու
իւզրէ, Ձին հիւքիւմէթի տէօրթ տէվլէթ-
լէրտէն 60 միլիօն լիրա իսթիգրազ էթմէք
իսթէյօր, պու տէվլէթլէր իսէ՝ մէպլաղը
մէզքիւրին սարֆիյաթընը պաղը տէ-
րէճէ քէնտի գօնքօլլարը ալթընա ալ-
մապ չարթըյլա իսթիգրազը թէէ-
մին էթմէք իսթէյօրլար, էզճիւմէ Ձի-
նին պաշգա պիր մէնպատան իսթիգ-
րազ էթմէմէսի, իսթիգրազ էտիլէն մէպլազ-
լէ սաթուռն ալլնաճագ չէյլէրին մէզքիւր
տէվլէթլէր էհալիսինտէն սաթուռն ալլնմասը,
վէ մէպլաղը մէզքիւրտէն մէմլէքէթին
մէնֆաաթընա իսթիմալ օլունաճագ գըս-
մըն սարֆիյաթընա փարայը վէրէնլէրին
նազարէթ էյլէմէսի: Մ. Ամէրիգա պան-
գէրլէրինին պու իսթիգրազտա պէօյիւք
մէնֆաաթը օլտուղու իչիւնանլէր Ձին հիւքիւ-
մէթինի ֆարգլը եօլլարլա թագէիգ էթ-
մէք իսթէյօրլար: Ճիւմհուրիյէթին ըէս-
մէն թանըլմասընը թալէպ էտէնլէր իտ-
տիա էտիրյօրլար քի, պու կիւն Ձին-Մա-
չինտէ պու ճիւլհուրիյէթ իտարէսինտէն
պաշգա անա ըէգապէթ էտէն տիկէր պիր
իտարէ եօգ տըր վէ Ձին էհալիսի քէնտի
քէնտիլէրինի իտարէ էթմէյէ մուգթէտիր
տիրլէր վէ խուսուսա Մ. Ամէրիգա ճիւլ-

հուրիյէթի տիկեր մէմլէքէթլէրտէ թէստիս էտիլէն ճիւմհուրի իտարէլէրի սայքի էն էվլէլ թանըյան տէվլէթլէրտէն պուլուն-տուղու հալտէ, Ամէրիգանըն Ձինի շու սրրատա թէշվիգ. էթմէսի վէ ճիւմհուրի-յէթի ռէսմէն թանըմասը փէք թապիր պիր շէյ օլաճագ տըր: Ձինտէ հիրֆէթ ու սէ-նաաթճա վէ սաիր խուսուսլարճա պու սօն սէնէլէրտէ կէօրիւէն ֆաալիյէթ՝ անըն միւթէրադգը պիր միլլէթ օլաճաղընա պիր թէէմինաթ սայլըլալը տըր:

ՄՈՒԽԱՊԵՐԱԹ

ՄԵՊՈՒՍԱՆ ՄԸ, ՇՈՒՐԱԻ ՏԵՎԼԷԹ ՄԻ

ՏՕԳ. Ա. Ս. ՆԱԳԳՍԵԱՆ

Պու եագընլարտա պազը զազէթալար-տա կէօրիւէն պիր խապէր վաթանտաշ-լարտան չօղունու թէլաշէ տիւշար էյլէտի: Կէօյա մէճլիսի Մէպուսան լաղվ օլուպ՝ եէ-րինէ Շուրաի Տէվլէթ գաիմ օլաճագ ի-միշ, շու ֆարգ իլէ քի, պու հէյէթին իմ-թիյաղաթ վէ վէզալիֆի թէվսի էտիլիպ, անա պիր թագըմ Խրիսթիյան ազալարտախի իլավէ օլունաճագ իմիշ: Պիզէ էօյլէ կէլի-յօր քի, պու խապէր սահիհ օլսա պիլէ թէլաշ էթմէյէ պիր սէպէպիմիզ վէ հագ-գըմըզ եօգ տըր:

Հագգըմըզ եօգ տըր տէյօրըզ, չիւնքի պիր ինսան, պիր գալմըն քէնտի գազան-տըղը, եախօտ օլսա օլսա թէվէրրիւս էյ-լէտիյի շէյէ իսթիհգագը օլուր: Պիզ պիր Օսմանը քիւթլէսի հալինտէ շու մէշ-րութիյէթ աէնիլէն շէյի ալմագ ի-չիւն, նէ՞ սարֆ էթտիք, նէ՞ գան տէօքտիւք, նէ՞ ինգիլսպ եափտըզ, հա՞նը սօգագլարտա մէթէրիպլէր գուր-տուգ, հա՞նը շէհրլէր հիւքիւմէթին վէ իսթիպտատըն կիւլլէլէրինէ հէտէֆ օլտու-լար: Տէյիլ մի քի՝ պիր պիօճ իլէ ին-գիլապ օլտու, վէ պիզ օլսա օլսա չօգճա էլ չըրփըպ պաղըրըպ չալըպ օյնամագ-տան պաշգա պիր շէյ եափմատըզ:

Թէլաշ էթմէյէ սէպէպիմիզ եօգ տէ-յօրըզ, զիրա զաթէն մէշրութիյէթ եօգ իտի քի աճըյալըմ, կէլմէմիշ իտի քի կիթ-տիյինէ ֆիղան էտէլիմ: Տէօրթ սէնէտէն պէրու էվլէլքինտէն ֆարգլը պիլիմ պիր իտարէ կէօրտի.ք, էվլէլա պիր Համիտ էթրաֆընտաքի մաիլէթլէրի թարաֆընտան իտարէ օլունույօր իտիք, սօնրա եինէ պիր հէյէթ, պիր չիրքէթ էիլլէ իտարէ օլուն-տուգ, շու ֆարգ իլէ քի, պու սօնրաքին-տէ պէօյիլիւ քիւչիլիւ տէ պէլլիսիզ օլ-տու: Էվլէլքինտէ պիր գօրգուտան՝ պիր թագըմտա գօրգանլար վար իտի, պիր նէվ մէսուլիյէթ գօրգուսը տա մէվճուտ իտի, քէնտիլէր պիզի գօրգուտուր իքէն՝ պիզ տէ քէնտիլէրի գօրգուտուր իտիք, զիրա հէր քիւչիլիւն պիր պէօյիլիւ, հէր պէօյիլ-յիւն պիր տահա պէօյիլիւ վար իտի: Սօնրաքինտէ հէփսի պէօյիլք օլտու, քեաֆ-ֆէսի զայրի մէսուլ օլուպ հէր քէս ալա-պիլտիյինէ կիթմէյէ պաշլատը, աալը ի-տարէ իսէ պիր գուլմփանիանըն մէնֆաա-թը իչիւն չալըշան կիզլի էլլէր թարաֆըն-տան չէվրիլմէքտէ իտի: Մէշրութիյէթ տէ-յու էհալինին քէնտի քէնտինի իտարէ էյլէ-մէսինի անլարըզ, ախէր ուէօլլէ հիւքիւմէթ էհալի իչիւն օլուր, պէօյլէ պիր հալ 4 սէնէտէ հիշ պիր տէֆա օլմատը, եինէ է-հալի մահքիւմ, եինէ էհալի մաղլում իտի. անճագ էֆէնտիսինի տէյիշտիրտի:

Մէսէլէ մէճլիսի Մէպուսանըն մէվճուտ օլուպ օլմամատը էթրաֆընտա տէօնիյօր: Կէօյա մէճլիսի Մէպուսան տէնիլէն շէօյլէ օլաճագ իտի քի, էհալինին քեաֆֆէսի պիր-տէն կէլիպ օթուրամատըղընտան թարաֆ-լարընտան վէքիլլէր եօլլայաճագլար իտի: Պիզ պու պապտէ թէլաշ էտէճէք պիր հալ կէօրմէյօրըզ, չիւնքի էհալի հիշ պիր վագթ քէնտի հագիզի վէքիլլէրինի եօլա-մատըղը, եօլլայամատըղը կիպի, անըն պուշու եափապիլէճէյինէ իմքեան տախի կէօրմէ-յօրըզ: Ձիրա էվլէլա էհալի մէշրութի

խտարէնին նէ իտիյինի պիւմէզ քի՝ օնա կէօրէ վէքիլ եօլլապըն: Թիւճճար օլմայան պիրի՝ էն էյի թիւճճար քիմ իտիյինի թա- յին էտէմէզ: Բէզա թապիպ օլմայան՝ էն էյի թապիպ քիմ իտիյինի թային էտէ- մէզ: Ինթիխապ ուսուլու էօյլէ տիր քի, պիր սանճագտա շէհր էհալիսինտէն չօգ քէօյլիւ էհալի վար, թալիմ ու թէրպիյէ կէօրմիւշտէն գաթ գաթ գիյատէ ճահիլլէր, օգուլուպ եազմագ պիւմէյէնլէր վար: Վէ պունլար անլամատըզլարը, ագըլլարընըն էրմէտիքլէրի պիր շէյի ինթիխապ էտէճէք- լէր, վէ սէշտիքլէրի միւնթէխիպ ի սանի- լէր իւզէրինէ հիշ պիր թէհսիրլէրի եա թէքիլֆլէրի եօգ տըր: Շէօյլէ քի իւք ին- թիխապտան սօնրա միւնթէխիպ ի սանիլէր քէնտի քէյիքլէրինէ գալմըշ տըրլար: Պուն- լար տախի 4 շէհրլիյէ գարշը 20 քէօյլիւ, 4 թալիմիյէ գարշը 20 թալիմիիզ պիր հէյէթ տիրլէր: Վէ քէնտիլէրճէ պէօյիւք ատէմ՝ եա պիր աղա տըր եա պիր խօճա տըր, եախօտ քէնտիլէրէ ատի պիր մէն- ֆաաթ թէհմին էտէն եա գօրգուտան պիրի տիր: Շէօյլէ պիր ինթիխապըն նէ տէրէճէ գըլմէթի օլտուղունու հիւսապ է- տէպիլիւրսինիզ, վէ պունը թէհրիպէտէ կէօրտիւք:

Սանիէն, զաթէն թալիմ ու թէրպիյէ վէ մէտէնիյէթտէ կէրի գալմըշ էհալիինն արասընտան սէչիլէճէք օլան քիմսէլէր էն ալասը տա օլսս պիլէ, եինէ մէմլէքէթ իտարէ էտէպիլէճէք թէհրիպէյէ մալիք օլմատըղը կիպի, պու ինթիխապտա իլլա ֆիլան սանճագտան եա մահտուտ պիր մահէլտէն օլմագ մէհպուրիյէթի օրթայա կէլինճէ, իշ տահա կիւճէ տիւշմիւշ տիր: Հիսապա ալընաճագ պաշգա ճիհէթ տահա վար, օ տա մէնֆաաթ ը շախսիյէ մէսէլէսի տիր: Մէմլէքէթիմիլտէ սէնայի վէ թիճա- ըթ պօլ օլմատըղընտան, իշ վէ մէվգիլէր եթթէր գատար պուլընմատըղընտան, է- հալիմիլըն պէօյիւք գըսմը չալըշլա չապա-

լարպ թէշէպպիւսի շախսիլէրի իլէ կէ- չինէճէք, եէնի վասըթալար վէ մէնպալար պուլաճագ եէրտէ, մէմուրիյէթ վէ մահա շարգասընա գօշմաղա ալըշմըշ տըրլար: 10 —20 լիրա մահա փէք պէօյիւք պիր է- հէմմիյէթ քէսպ էլլէմիշ տիր, 50 լիրա իսէ 100տէ 90ըմըղըն աղըղըն ալըգ պրա- գըպ զըպտէ էթտիրէճէյի պիր մէսէլէ տիր: Օլ սէպէպտէն ինթիխապ օլունմաղա հէվէս էտէն փէք չօգ օլտուղու կիպի, քեաֆֆէսինին տէյիլ իսէ պէօյիւք պիր էքսէրիյէթինին էմէլի, մէպսէսի, մագ- սէսի՝ մէնֆաաթ ը շախսիյէ, եանի շու 50 լիրալը վէ պօլ պօլ խարճ ը րահլարը ալ- մագ մէսէլէսի տիր: Ինկիլթէրրատա էվ- վէլէն օլտուղու կիպի մահաշըզ վէ եախօտ քէնտի շախսի ումուրլարընտան չօգ էհվէն օլան պիր մահա իլէ չալըշմաղա րազի օլան քիմսէլէր արամըղտա չօգ պուլունմաղ: Պունու իսպաթ էթմէք իչիւն մահաշըզ պիր Մէպուսան ինթիխապը սընամաղա հաճէթ եօգ, կէօղիւմիւզ էօնիւնտէ վա- գըալար վար տըր: Հիշ պիր իշի եօգ իքէն խարճ ը րահ ալայըմ տէյու ուզագ մէմ- լէքէթինէ կիտէն վէ հիշ պիր իշ կէօրմէ- յիպ կէլէն մէպուպար չօգ օլտուղու կիպի, վափօր կէօյէրթէսինին փիպիլէրի իչինտէ տէպէլէնէն, սօղուգտա վէ եաղմուրտա տիթրէյէրէք եօլճուլուգ էտէն մէպուպ տա կէօրտիւք: Պունլար վագաա շախսի մէսէլէլէր տիրլէր, ֆագաթ պիր միլլէթին սըֆէթինի թաշըյան պիր զաթ՝ քէնտի նէֆսինի թահգիր էտէրսէ միլլէթինի միւ- շէրրէֆ գըլամազ, վէ խըզմէթ էթմէք ի- չիւն մութլագա իճապ էտէն պէօյիւք տէ- յիլ, ուֆագ մասրաֆլարը վէ ֆէտաքեար- լըզլարը իխթիյար էտէմէզ: Խաթըմըզա կէլիյօր քի, պիր տէֆա պիր տօսթումուզա տահա ֆաիտէլի օլապիլմէսի իչիւն արա սըրա Պէյ օղլունա կիթմէսի էլլէմ իտի- յինի իխթար էլլէտիյիմիլտէ, մէրգու՝ «Օրատա պիր գահվէ 60 փարայա իմիշ,

նա՞սրը կհտէյիմ,» ճէվապընը վէրտի : Էօ-
թէտէ իսէ, տահա մուգթէտիր վէ զէքի
օլանլարը՝ պէօյիւք պէօյիւք մէվգիլէր վէ
ազիմ մէնֆաաթլար թէէմին էյլէմէք տէր-
տինէ տիւշիւպ, տաիրէ տաիրէ տօլաշարագ
քէնտիլէրինի վէ մէնսուպլարընը միւմթազ
վէ միւսթէֆիտ էթմէք չարէսինէ պագտը-
լար :

Սալիսէն, Մէպուսանըն մուվաֆֆագի-
յէթսիզլիինին ախէր պիր սըրըը տա մէմ-
լէքէթ էհալիսինին անասըըը մուխթէլի-
ֆէտէն իպարէթ օլմասը իտի : Էվվէլա
Ապտիւլ Համիտին գաստէն անասըը պէյ-
նինտէ իգա էյլէտիյի թէֆրիգաթլար վէ
գանը իճրաաթլարը, սօնրատան իսէ Կէնճ
Թիւրքլէրին անասըըը սաիրէնին մէվճու-
տիյէթի ալէյհինտէ հիւճիւլէրի պու թէֆ-
րիգայը թէշտիտ էտիպ, հաթթա պիր պի-
րինտէն նէֆրէթ էթմէք տէրէճէսինէ իսալ
էթմիշ իտի : Պու սէպէպտէն հէր պիր ուն-
սուր էն լայըգ օլանը տէյիլ, քէնտի ճին-
սինտէն օլանը ինթիխապ էթմէք զայրէ-
թինէ տիւշտիւ : Մատէմ քի, Իպամ եա-
խօտ Թիւրք ունսուրու էն չօգ էքսէրի-
յէթէ մալիք տիր, իմտի Խրիսթիյանլարըն
էքսէրիյէթ թէշքիլ էտէմէտիյի եէրտէ
ինթիխապ օլունմագ իսթէյէն մէպուսլար
Թիւրքլէրտէն ըէյ ալմաղա մէճպուր իտի-
լէր, ախէր թապիր իլէ, քէնտիլէրինի
Թիւրքլէրէ պէյէնտիրմիշ օլմալը իտիլէր
քի, պիր Միւսլիւմանա թէրճիհ օլունսու-
լար : Գօլայճա խալալ էտէպիլիլիլ քի,
Թիւրք ըէյի իլէ ինթիխապ օլունմուշ պիր
Րում եախօտ էրմէնի մէպուս՝ օ միլլէթին
նէ տէրէճէ էմնիյէթինի գազանմիշ օլա-
պիլիլ : Պու սէպէպտէն, շու սօն ինթի-
խապտա Խրիսթիյանլարտան ազ մէպուս
սէշիլտիյի կիպի, ինթիխապ օլունանլար-
տան պազըլլարը տա ումում վաթան իշիւն
ալէլ խուսուս անասըըը Խրիսթիյանիյէ
իշիւն մուգիլը օլան իթթիհատ-թէրագգը
թապիլէրի եախօտ տամղաճըլարը իտի-

լէր : Պունլար՝ քէնտիլէրէ էտիլէն շու
լութֆա պէտէլ, իթթիհատ-թէրագգըյա
էլլէրինի գալտըրմաղա ահա ու փէյման
էթմիշ քիմնէլէր իտիլէր : Պէօյլէլլէրին զա-
գէթա սահիֆէլլէրինտէ պիւթիւն Օսմանլը-
լարըն վէքիլի իտիյի իտտիասընտա պու-
լունմասը գատար կիւլիւնճ պիր շէյ օ-
լամագ իտի :

Շիմտի պիր Իքթիհաս Իքիյաճ մէսէ-
լէսի վար տըր : Իթթիհատըն նուումնէ-
սինի, իճրաաթլարընը կէօրտիւք. «Սընան-
մըը սընամագ համագաթ տըր,» տէրլէր :
Իթիլաֆա կէլինտիքտէ՝ փարազ փրօղրամ-
լարը եախօտ Իսթանպօլտա պիր գաշ հիւրը
էֆքեարըր ատէմլէրի օլապիլիլ, ֆագաթ
թաշրալարտա կէօրտիլիւմիւղ աղալարը
վէ գլիւպլէրինտէքի պազը իճրաաթլարը
ճէսարէթպախշ տէյիլ տիր : Պիլ գօրգա-
րըզ քի, շօվէնիզմ եէրինէ ինիլի թէաս-
սիւպ կէշէճէք վէ նէթիճէսի էվվէլլէրինտէն
էյի պիր շէյ օլմայաճագ տըր :

Պու մէմլէքէթտէ մէշուլթիյէթին թէէս-
սիսի իշիւն ինթիխապըն նիսպի օլմասը,
եանի հէր պիր ունսուրուն քէնտի էքսէ-
րիյէթի նիսպէթինտէ մէպուս հօլլամասը,
մէպուսլարըն պիր մահալա հասը օլուն-
մայըպ ումում մէմլէքէթտէն էն թէճրի-
պէքեսըր վէ մուգթէտիր զէվաթտան ա-
լընմասը վէ հէր պիր ունսուրուն քէնտի մէ-
պուսլարընը քէնտիլէրին ինթիխապ էյլէ-
մէսի չարթ տըր : Պու իսէ՝ չիմտիքի ին-
թիխապ գանունլարը իլէ միւմքին օլամա-
յաճաղընտան, հիւքիւմէթին Շուրաի Տէվ-
լէթ նամը ալթընտա պէօյլէ պիր մուխ-
թէլիթ վէ միւմթազ հէյէթ ճէմ էթմէ-
սինտէ պիր մահզուր կէօրմէյիլ, հիշ տէյիլ
իսէ, էհվէն ի շէրրէյնի ինթիխապ էթմիշ
օլուրուզ, զիրա մէճիսի Մէպուսանտան
պիր խալը օլմատըղընը անլամագ իշիւն
ֆէյլէսուֆ օլմաղա հաճէթ հօգ տըր :

ՀԱՅԼԱՐ ԻԶԻՒՆ ԱՐԱԶԻ ՄԷՍԷԼԷՍԻ

Ինսանըն քեաֆֆէ ի ինթիյաճաթընը տողրուտան տօլայրտան վերէն քօյիւրագ տոր : Թօփրագ ինսանա պախշ օլունան էն լազըմ վէ զայ օլմազ պիր սերմայէ տիր :

Զրրաաթ էն իլք սէնաաթ աըր քի, ինսան իլէ պերապէր տօղմուշ տոր : Հէր պիր սերմայէ վէ սէնաաթ զէման իլէ թէ պէտտիւլ էտէպիլիր, թօփրագ իսէ էպէտէն հաշար :

Տէհրլէրաէն պերու չիֆթօրիլիք իլէ մէշուլ օլան միլլէթտաշարըմը թօփրաղըն պու գըյմէթինի տէրք էթմիշ օլուպ, էլլէրինտէ պուլունան արագիյի մուհաֆազա էթմիշ օլմալը իտիլէր : Մաէթթէսսիլֆ շուսօն 20 սէնէլէրին աֆէթլէրի սէպէպինտէն նիչլէրի հիճրէթ էտէրքէն քէնտի արագիլէրինի տուն ֆիյէթլէր իլէ սաթարագ, պիր չօղլարը պօրճ էտիպ ըհհին վէրէրէք, նիչլէրի իսէ եիւլ իւթիւ պրագըպ անլէրի զայպ էյլէմիլէր վէ պէօյլէճէ քէնտի աիլէրինին վէ միլլէթին իսթիգպալինի թէհլիքէյէ իլգա էյլէմիշ տիրլէր :

Պիլ էրմէնիլէր հազըրտա հաշայրպ միւսթագպէլի «Ալլահ քէրիմ տիր»է թէրք էյլէրիլ : Պու սիւրէթսիլիք միլլի գուսուրուուլ տոր : Պունուն սէպէպի տէհրլէրտէն պերու Փսքալիսք եանի իգպալա հաշայան էհալի իլէ մուհաթ օլտուղումուլ տոր : Հալ պու քի պիզիմ կիպի տաիմա թէատտի կէօրէն վէ էգիյէթ չէքէն պիր միլլէթին ֆէվգ էլ ատէ պասիրէթլի, թէճըրպէրտար վէ տուրպին օլմասը իճապ էտէր իտի : Պու պասիրէթսիլիլին նէթիճէսի տէյիլ մի քի պու կիւն չօգ քէօյլլէրիմիլ արագիսիլ գալմըշար տոր :

Տէմէյէ հաճէթ վաճ մը տոր քի, արագիսիլ վաթան օլմազ, վէ վաթանընսա թօփրաղը օլմայան քիմսէ օրատա պիր միւսաֆիր տիր : Պիր զէմանտան, խուսուսա մէշու թիյէթտէն պերու էճնէպիլէրին արագի էլտէ էթմէք իչիւն օլան մախֆի վէ ա-

լանի ճէհտլէրի հէր քէսէ մալիւմ տիր :

Զէմանըմըտա իգթիւտաթի մէսէլէլէր կիւն պէ կիւն ազիմ էհէմմիլէթ քէսպ էթմիշ օլտուղունտան միւթարագը միլլէթլէր պասիրէթսիլ միլլէթլէրին թէտպիրսիլլիլինտէն վէ հախօտ տարըզընտան իսթիֆատէ էտէրէք, թէրագը վէ թէքէսսիւր էթմէքտէ օլան էհալիլէրի իչիւն միւսթէմլէքեաթ թէտարիք էթմէք տէրտինտէ տիրլէր : Անլէրին պու մագսէտէ վասըլ օլմագ իչիւն իսթիմալ էյլէտիլլէրի միքօճլարը թարիֆէ հաճէթ եօգ տոր : շու պէլլի տիր քի, պէօյիլք պալըզլար քիլիլլէրի հուտարլար : Մէմուլ էտէրիլ քի, Հիւքիւմէթ ի Օսմանիյէ վազիֆէսինի իֆա էտէճէք վէ արագիլէրի էճնէպի էլիւնէ կէշմէքտէն իսէլաս էտէճէք տիր, ֆազաթ էհալի տաիսի էլինտէն կէլէնի իճրա էյլէմլի տիր :

Պիզիմ արագիլէր էճնէպի էլինէ կէշէր իսէ, օլ զէման օնլար մէմլէքէթին սահիպի պիլ իսէ էճնէպիլէր օլուրուլ : Պու ասալիշ իլէ թէսիսի՝ հանի զափզասըզ զապթ էթմէք տէմէք տիր : Պունուն էն էյի չալէսի իսէ եէրլի էհալիլի արագի սահիպի էյլէմէք տիր : Բիճմ պիլմէզ քի շու սօն սէնէլէրտէ էճնէպիլէր միլլին միւնպիթ վէ փէք գըյմէթտար եէրլէրինի ազար ազար էյլէրինէ կէշիլիլլար : Խուսուսա քի, շմէնտըֆէրլէր վէ եօլլար վասըլթասը իլէ թէրագըլ էտէճէք եէրլէրի տահա էյի անլայօրլար : Շու վար քի, չիւսիլիք հիւքիւմէթի վէ էհալիլի ույանտորմամագ իչիւն եէրլի պիր քիմսէնին իսմինէ մուամլէլ հափըլլար :

Այլըգ օլունուլ էյ միլլէթտաշար սիլլին վէ էվլատընըղըն միւսթագպէլ իւմիտի օլան արագիլի էլտէն չըգարմալընըլ : էմին օլուն քի՝ չիմտի սիլլէ վէրիլէն ուֆագ պէսէլլէր հախօտ մէնֆաաթլար իլլէրուտէ օլսճագ մէնֆաաթլարա նիսպէթէն հիշ տիրլէր : Հիւքիւմէթ պու մէմ-

լէքէթին թէրագգը վէ իմարը իչին էլ-
զէմ՝ օլան իսլահաթը իճրա էյլէր էյլէմէզ,
չմէնտըֆէրլէր, գանալլար եօլլար եափը-
լաճագ, վէ պու թօփրագլար իհեա օլա-
ճագ : Օլ կիւն հէր նէ աէ օլա ուզագ
տէյիլ տիր : Եաթաղընըղը սաթսանըզ պի-
լէ արագի սաթմայընըզ, չօգ մէճպուրիյէթ
օլուր իսէ պիր ագրապայա եա պիր տօս-
թա սաթընըզ :

Պու պապտէ էն միւսսիր չարէ եէրլի
սէրմայէլէր իսթիմալ էտէրէք, զըրաթ
չիրքէթլէր թէհսիս էյլէմէք տիր : Ալէլ
խուսուս փէք արգուլու տըր քի էրմէնիլէր
պու խուսուստա իլք թէչէպպիւստէ պու-
լունսունլար : Բարեգործական եա Միաց-
եալտան սօնրա պիր տէ Զրրաւթ Շիրի-
թի թէչէքքիւլ էյլէմէլի տիր : Պու չիրքէթ
հէմ սէհմտարլարընա մէնֆաթ թէհմին
էյլէր, հէմ չիֆթճի թագըմը իչին պէօ-
յիւք պիր նիմէթ օլուր : Պու պապտէ մուգ-
թէտիր միլլէթտաչլարըմըզ պիր արայա
կէլիպ Անօնիւ պիր չիրքէթ թէչքիւլ էյ-
լէմէլի տիրլէր, վէ գօնուլան սէրմայէ իլէ
արագի, էտէվաթ վէ հայվանաթ ալըպ,
ուֆագ պիր ֆայիզ վէ թագսիթ իլէ էօ-
տէմէք իւզրէ չիֆթճիյէ վէրմէլի տիրլէր :
Պու չիրքէթ թէչէքքիւլ էյլէտիլինտէ Բա-
րեգործական տախի չօգ եարտըմ էյլէր,
վէ չիմտի մէքթէպ վէ թալիմ ու թէրպի-
յէ իչին Միացեալա թէրք էյլէտիլի կիպի,
չիֆթճիլէրէ էտէճէյի մուավէնէթ հիսսէ-
սինի տէ պու հէյէթէ թէսլիմ էյլէր :

Միտքիւն

Մ. ԱՆԴՐԱՆԻԿԱՆ

Պիչըպ Վիլլըր Ֆօրսա «Սէմանըն եօլու
հա՞նկըսը տըր», տէյէ սիւալ օլունունճա
«Տէրհալ սաղա տէօն վէ տօս տօղրու ի-
լէրի կիթ», տէմիչ տիր :

Սէմայա կէթիւրէն հէր պիր թարիգ
Սէմա տըր :

Էն պէօյիւք պաթիսըզըզ՝ աղ թա-
լանթլարա մալիք օլմագ տէյիլ, անճագ
օլ թալանթլարը հիւսնի սուրէթտէ իսթի-
մալ էթմէքտէ իհմալ վէ միւթէքիսիլ
պուլունմագ տըր :

Է Բ Մ Է Ն Ի Լ Է Բ Ի Ն

ԲԱԼԻՄ ՈՒ ԹԷՐՊԵՅԵՍԻ ԷՄՐԱՆՏԷ
ՀԱՅ ԲՈՂՈՔԱԿԱՆԼԱՐԸՆ ՀԻՍՍԵՍԻ

1.

Հայ միլլի մէֆթէպլէրիւն գուհուրու :
Գապուլ էթմէլիլիզ քի, Հայ Բողոքական-
լըղըն միլլի թալիմ ու թէրպիյէմիզ մէ-
սէլէսինտէ ազիմ հիսսէսի օլմուչ տըր : Ա-
թիտէքի պահստան միւսթէպան օլաճաղը
վէճհլէ, 19ընճը ասը՝ էրմէնի միլլէթինին
ինթիպահ տարը օլուպ պու ինթիպահտա
Հայ Բողոքական հարէքէթի պէլլի պիր
մէվգի իհրազ էտէր : Անտէն պահս էտէ-
ճէյիմիզ մէսէլէ քիւլիյէն եէնի վէ էտէֆա
քի, պունտան ագտէմ էլէ ալընմամըզ օլան
պիր մատտէ տիր : Պու մէսէլէյի՝ պիզիմ
պագմագ իսթէտիլիմիզ նօգթա ի նազար-
տան, սայքի հիչ պիր քիմսէ միւթալէա
մատտէսի եափմամըզ տըր : Հաթթա օլ
պապտէ հիչ պիր գանաթպախչ մէնպա
եա մէրճի վէ եախօտ միւճմէլ մալիւմա-
թա տէսթրէս օլամատըզ : Պիզ պուլա-
պիլտիլիմիզ միգտարտա խայիճա ուֆագ
թէֆէք մէնպալարա միւրաճէաթ վէ թէտ-
գիգաթ իճրա էթմէյէ մէճպուր օլտուգ :
Վէրէճէքլէրի մալիւմաթլարտան իսթիֆատէ
էտիլէճէյինի զանն էթտիլիմիզ պաղը զաթ-
լարա միւրաճէաթ էթտիք : Էտէֆ էտէրիլ
քի, ագալլի պիզիմ պիլտիլիմիզ կէօրէ,
պու նէվ զէվաթըն ատէտի փէք աղ տըր :
Պինաէն ալէյհ, պիզիմ չու միւպաչէրէթի-
միզ՝ պիլ խասսա Բահնիւմունըն գարի-
յունը իչին գալէմէ ալընաճագ օլան պիր
թէճրիպէտէն իպարէթ տիր :

Հայլարըն թալիմ ու թէրպիյէսի էմ-
րինաէ Հայ Բողոքականլարըն հիսսէսի նէ
օլտուղունու տէրք էթմէք իչին Հայ Բո-
ղոքականլըզ հարէքէթինին արամրզտա բու-
նիւմա ի զուհուր օլտուղու միւտտէթտէ
Հայ մէքթէպլէրինի վէ օլ միւտտէթտէ
մէվճուտ օլան Հայ մէքեաթիպինին ուսուլը
իտարէսինի փիչի միւթալէայա ալմագ

իգթիզա էտեր։ Վէ հէման պու սէպէպ-տէն կէրիյէ, 19րնճը ասրնն իպթիտալա-րննա վէ 18ինճի ասրնն սօն նըսֆրնա իւ մալէ ի նազար էթմէմիզ իճապ էտեր։

1790 սէնէսի Հայ թալիմ ու թէրպի-յէսինն թարիխինտէ էն մուհիմ սէնէ-լէրտէն պիրիսի տիր։ Մէզքիւր սէնէտէ Շնորհք Մկրտիչ աղա Միրիճանեանն հիմ-մէթիլէ, Գում-գափուտա Ֆըշըճը սօգազ-տա իւք Ազգային մէթէպի իպթիտալ թէէսիս օլունը տըր։ Շնորհք Մկրտիչ ամիրա՝ էվրօփա մէտէնիյէթ վէ թալիմ ու թէրպիյէսի կէօրմիւլ օլարագ, պու շէյ-լէրին ալա թօսուվարընը քէնտի միլլէթի արասընա իտիալ էթմէք, էվրօփանն թէրագգըյաթընա մէտար օլմուլ օլան վէսաթիթի թէմսիլ էթմէք իսթէմիլ օլան զէվաթտան պիրի տիր։ Միւմաիլէյհ 1742տէ թէվէլլիտ էթմիլ, վէ 18ինճի ասրնն սօն նըսֆրնտա ծանթէլէրին մէմլէքէթի օլան իթալիայա կէչիպ օրատա թահսիլի իլմ էթմիլ տիր։ Պու միւտտէթտէ էվրօփա զա-թէն իւլում ու ֆիւնուննա ուլանըզ վէ միւ-թէրագգը պիր հալտէ իտիւ Ատամ Սմիթ, Բանթ, Լափլաս, Էտիսըն, Մօնթէպիօ, Պիւֆօն, Վօլթէր, Տէյվիտ Հիւմ, Ժան Ժաք Բուսօ, Շիլլէր վէ էմսալի՝ քէնտի իսթիրաաթ սէնայի, գալէմ վէ թէսալ-վուրաթը իլէ պիւթիւն Ղարպտա պիր ին-գիրապ հասըլ էթմիլ իտիլէր։ Շնորհք ա-միրա պիլաչիւպհէ պունլարըն ճիւմլէսինի կէօրմիւլ եա իշիթմիլ օլարագ, քէնտի վաթանտաչարընը տա մէզքիւր հարա-քէթտէն հիսսէնապ գըլմագ մագսէտիլէ էվրօփայա ազիմէթ էյլէմիլ իտիւ Միւմաի-լէյհ Ազգային մէթէպլէրիմիզին միւէսսի-սի օլտու։

1790տա Հայ թալիմ ու թէրպիյէսի նէ՝ հալ վէ մէվգիտէ իտի։ Նէ՝րէտէ Հայ մէթէպի վար իտի, Հայ մուալլիմլէր քիմլէր իտի, անլէրին մէսլէյի նէ՝ իտի, պու սուալլարը ճալիպի սիգաթթ օլ-

մագլէ պէրապէր անլէրտէն պազը տէրաթէր ալապիլիլիզ։ Մէզքիւր միւտտէթտէն ագ-տէմ Ազգային մէթէպլէր եօդ իտի։ Հայ սիւպհան քէնտի թալիմլէրինի ալէլ ումում էվլէրտէ, վարպէս տուտլար եանընտա, պագգալ տիւքքեանլարընտա, իանլարտա, քիլիսէ հալուլարը եա Պահարանլարընտա թահսիլ էտէրլէր իտի։

1700—1759 թարիխլէրինտէ իսթան-պօլնա էն մուգթէտիր մուալլիմ էօմրիւ-նիւն պիր գըսմընը գունտուրաճըլլէ վէ պատէհու մուալլիմիլէքէ իմար էթմիլ օլան Գայսէրլիյէլի Պաղտասար Ա. Դպիր Պատուելի իտի։ Միւմաիլէյհին թալէպէսի իսէ, Թագուր Վարժապետ, Սիմէոն Կա-թողիկոս, Աղամազեան վէ էմսալի իտի։ Պունլարտան Թագուր Վարժապետ Ասլան-եան, Պէյ օղլունտա պիր մէթէպ իտարէ էթմիլէք քէնտի մուալլիմին իշինի տէ-վամ էտիյօր իտի։ Ներսէս Եպիսկոպոս Աշտարակեցիին տէ մուալլիմի պու զաթ իտի։ 1750—1812տէ Պալաթտա՝ Էնլի իսան Պալաթը Տէր Յովհաննէսեան Գէորգ Պատուելի, Սարգիս Դպիր Յովհաննէսեան, Մատթէոս Դպիր վէ հէմլիւրէսի Բրաբիոն Գրագրուհի զուհուր էտիպ սիւպեան մէք-թէպլէրի իտարէ էթմիլ տիրլէր։ Քէզալիք Մելքիսէդ Դպիր, Խարիւթիւ Ղուկաս Վարդապետ վէ սաիրէ տախի շայան ը գիթր տիրլէր։

Քէնտի զէմանլարընն էն մէչուր մուալ-լիմլէրի օլան պու վնրթապէսլէր։ Հայ սիւպեանն ֆիքրինի թալիմ էտիպ, իլմ վէ թէրագգը թարիլլէրինի կէօթէրմէք վազիֆէսիլլէ միւքէլլէֆ իտիլէր։ Լաքին պունլարըն էօրէթտիլի նէ՝ իտի։ Էրմէնի Այս ու քննի, քիլիսէ տուալարը, Սաղմոս, Նարեկ, ֆերսկանուրթիւն վէ ճարտաա-նուրթիւն, իլթէ ճիւմլէսի պոնտան իպա-րէթ իտի։ Անլէր քէօթէք, ֆալախա վէ Տէր Թոթիկեան ուսուլըն թէրպիմ ու իսթիմալ էտէրլէր իտի։ Վարժա-

պն՝ ամիրանըն վէ շակիրտ՝ վարժապետին խրտմէթքեար վէ ուշաղը իտի։ Ինթիմալէն պու մուալլիմէր էմրի թալիմի քիւլլիէն մախֆի պիր թարգտա իճրա էտէրլէր իտի։ զիրա հիւքիւմէթ անլէրի թանրմազ եախօտ անլէրէ միւսաատէ էթմէզ իտի։

Իշթէ պէօլլէսի մուզալլամ պիր ասրտա իտի քի, Շնորհք ամիրա քէնաինին իմար էտիճի միւզալլէրէթինէ իպթիտար էլլէմիշ տիր։ 1790տա, Սուլթան Ապտիւլ Համիտ խանը էվլէին եէրինէ Սուլթան Սէլիմ իւլիւնիւ կէշմիշ օլուպ Ռուլար իլէ մուհարէպէյէ կիրիշմիշ իտի։ Սուլթան Սէլիմ՝ էլրօփա մէտէնիյէթինին էհէմմիյէթինի հիսս էտիպ, քէնտի մէմլէրէթլէրինէ եէնի ուսուլ վէ նիզամ իտխալընա ճէհտ էթմիշ օլան թիւրքիա փատիշահալընտան պիրի տիր։ Միւշարիլէյհ՝ նիզամ շէնէսիս յամ եէնի պիր օրտունուն միւէասիսի օլտու։ Վէ կէօրիւնիյօր քի, Հայ ունսուրունուն թէրազգը վէ թէմէտտիւն խոսուուունտա իպրազ էթտիքլէրի արզույու պիր թարզը տօսթանէ իլէ իլէլազգը էտէրտի։ Շնորհք ամիրա՝ պէլքի հիւքիւմէթ նէզաին, է սահիպի թէհսիր պիր զաթ օլտուղու սէպէպտէն, պիր թազըմ մահալլէ մէքթէպլէրի թէհսիս էթմէք իլիւն ըուխսաթ ալմաղա մուվաֆֆազ օլապիլտի։ Յըլըճը սօգազտա քեաին Լուսաւորշահան մէքթէպտէն մատա, պաշըճա 1797տէ օլմազ իւլրէ, Իւսկիւտար, Պալաթ, Սամաթիա, Օլթաքէօյ, Գուրու Չէշմէ, Խաւքէօյ վէ սաիր մահալլէրաէ փէյաէր փէյ մէքթէպլէր թէհսիս էտիլտի։

Պու մէքթէպլէր՝ Թիւրքիա Հայլարընըն թէրազգիսինին իլք պէշիքլէրի օլտուլար։ Պունլար՝ ալընան թէտրիսիյէ իւճրէթի վէ թաղաշիս սանտրզլարը իլէ իտարէ օլունուլար իտի։ Պիւա շիւպհէ պունլարտա վէրիլէն թալիմ պէօլիք պիր շէյ տէյիլ իտի, անճազ էսքի մէսլէյի, պասուունիա-

կան էսքի ուսուլու վէ հազմը կիւճ հէմ ֆաիտէտիզ թալիմ մատտէլէրինի այնէն տէվամ էթտիլէր։ Էնճամ եէնի մուալլիմէր, եէնի թալիմ վասըթալարը, էվրօփա վէ Ամէրիգա թէհսիրաթը մէմլէքէթէ տաիլ օլուպ, անլէր Շնորհք ամիրանըն պաշլամը իտիյի իլի՝ իլէրի կէօթիւրտիւլէր, վէ անլէր Հայ թալիմ ու թէրպիյէսինէ տաիսի տօղրուտան նուֆուզ վէ թէհսիր իճրա էթմէքտէ օլտուլար։

ՐՈՒՀԱՆԻ ՀԱՅԱԹ

ՊԻՅԳՈՒՑԱՆ ՈՒՅԱՆՄԱՄԵԶԸՆ ՍԱԱԹԸ,

ԻՕՄ. 13. 11

ՎԵՐ. Գ. ԱՊԼԱԶԱԹԵԱՆ

2.

Պիր գարընըն չօճուղու գըզամըզ, չիչէք, թիֆօ վէ էմալի խասթալըզլարա տիւշար օլուր տէյու պու գարը իլէ միւզահէսէ էտիպ չօճուգ թէվիտ էթտիլի իլիւն անը թազպիհ էթմէք, եախօտ չօճուգ թէվիտ էթմէրիյին պօշ պիր շէյ իտիլինի իտտիա էլլէմէք, եախօտ չօճուգլար խասթալանըպ վէֆաթ էթտիլէրի սէպէպտէն անա հիւճիւմլէրտէ պուլունմազ ապէթ օլտուղու կիպի ինթիպահա մալիք օլանլարտան պազըլարը տիւշտիլիւ էճլտէն ինթիպահը ըուհանիյէ իթիրազ էթմէք ապէս տիր։ Խասթալանըպ էօլէնլէր օլույօր, լաքին պէր հայաթ գալանլար եախօտ խասթալըզտան թէքրար իֆազաթ պուլանլար տա մէվճուտ օլտուղու իլիւն պու ճիհէթ շայանը իթիւրազ ատտ էտիլէմէզ։ Նի՞չիւն պու մէսէլէնին ճիւմանի ճիհէթինէ իթիրազ էթմէք տիւլիւնիլմէզ իքէն, ըուհանի ճիհէթինէ իթիրազ էտիլիւ։ Խայր, ինթիպահ վուզուի էսնասընտա զուհուր էտէն միւնասիպէթսիլիլէր, եախօտ սօճրատան վազը օլան տիւլիւլէր սէպէպիւտէն ինթիպահը թահգիր էլլէմէք հազգ վէ ճաիլ տէյիլ տիր։

Պազըլար տա ինթիպահա վասըթա օ-
լան վէ անա տէլալէթ էտէնլէրին տէհ-
չէթլի խաթալարտա պուլունտուգլարընը
զիքը իլէ անա իթիրազ էտիյօրլար: Կիւ-
նահարզըզ, քէմալա էրտիքտէն սօնրա վաֆ-
թիզ օլունմագ վէ սաիրէ թալիմէր իլէ
քիլիսէտէ իթիրազ մէյտանա կէթիրէն-
լէր արասընտա ֆէնա նէվտէն ըրիաքեար
վէ հաթթա ախլադսըզլար պուլունտու-
ղունու պիլիրիմ: Ձեռնադրեալ օլմայան
պիր վաիզ եէտիյլէ թէքրար վաֆթիզ օ-
լունան պիր քիմսէ թանըրլմ: Պու քիմսէ
քէնտինին իֆա ի խրտմէթ էյլէտիյի քիլիսէ
ազասընտան պազըլարընըն սաֆվէթ ի գալպ
նէթիճէսինտէ վաֆթիզ թալիմինէ գափը-
լպ թէքրար վաֆթիզ օլունտուգլարընը
զիքը իլէ պէյանը էսէֆ էյլէտի վէ պէն
տէ հազըր օլտուղում հալտէ պունա գար-
չը վազ էթտիրտի վէ վազ էթտի: Լաքին
սօնրա քէնտիսի եինէ վաֆթիզընլէր թա-
րաֆընա կէչիպ, էվէնմէք իւզրէ միւրա-
ճէաթ էտէնլէրի՝ վաֆթիզ օլունմատըզ-
լարը իչիւն (իքինճի տէֆա վաֆթիզ օլուն-
մատըզլարը իչիւն) նիքեան էթմէք իս-
թէմէտի: Վէ պէօյլէճէ իսթիֆա էտէրէք,
կիտիպ վաֆթիզ թալիմ էտէնլէրէ իլթի-
հագ էյլէտի: Պու շայանը թէէսսիւֆ տիր:
Պու նագլիլէթտէ իմա էտիլէն քիմսէլէրին
էօմրիւնտէ պուլնարտան տահա աճըրը ճի-
հէթլէր տէ պուլունապիլիր, լաքին պու
նէվ շէյլէրէ նագարէն սիւրչմէք վէ ինթի-
պահը սախթէ եա էհէմմիյէթսիզ պիր շէյ
ատտ էթմէք տօղրու օլամազ: Խարփութ-
տա Պապա Շմաւոնեանըն կիւնիւնտէ վէ
անըն վասըթասըյլէ մէյտանա կէլմիշ օլան
ինթիպահը ըուհանի թարիֆի նադապիլ
սէմէրէ վէ նէթիճէլէրի միւնթիճ օլտու:
Սէվինիրիմ քի, մէզքիւր ինթիպահ իլմի
իլահի մէքթէպինէ կիթտիյիմ իլք սէնէտէ
վուգու պուլտու: Բէզպիլք, Այնթապտա
հապը օլան մուհասէնաթը կէօրտիւմ: Չօզ-
լարըն պու ճիւմէյէ ըաղմէն ինթիպահա

մուխալիֆ օլմալարընըն սէպէպի՝ քէնտի-
լէրինին պու նէվ պիր թէճրիպէ ի շախ-
սիյէյէ մալիք օլմատըզլարը՝ քէնտիլէրինին
ույանմամը օլմալարը սըր: Ֆինիյէ իլմի
իլահիյաթ թալիմ էտէն չօզան՝ քէնտինին
պու շէյլէրի քիմտէն էօրէնտիյինի քիմսէ-
յէ սէօյլէմէմէսինի անտէն ըէճա էտէր
իտի: Պունուն սէպէպի իսէ անճագ 20
սէնէ սօնրա մալիմ օլտու: զիրա պու
մուալլիմ, պու իլահիյաթ մուալլիմի՝ քէն-
տի շայիրահինին վազընը տինլէյիպ ույանտը
վէ թէճէտտիւտի գալպէ նախ օլտու:
Ինթիպահա գարչը սէօյլէյէնլէրին քեաֆ-
ֆէսի թէճտիտի գալպէ մալիք օլմամը
տըրլար, խրիսթիյան տէյիլ տիրլէր տէմէք
իսթէմէյօրըմ, անճագ քի, անլէր պու խու-
սուտա ճահիլ վէ դաֆիլ տիրլէր, անը թէճ-
րիպէ էթմէմիշ տիրլէր: Ահ, պիլմէմ քի,
հագիգի Խրիսթիյանըզ, վաիզիք, ըուհա-
նիլիք, փաք զամիրլիլիք վէ ամէլի Խրիսթի-
յանըզ ույանմը օլմագտան պաշգա նէ
մանայա տէլալէթ էտէր:

Էվվէթ, Պօղոս վէ սաիր չօզլար իլէ
պիրլիքտէ պէն տէ տէրիմ, «Շիմտի ու-
յանմագ վագթը տըր:» Չօզլար զանն վէ
իտտիա էտէրլէր քի, ըուհանի ինթիպահ
մուվագգաթ, նատիր իլ վուգու վէ ան-
ճագ պիր թագըմ խուսուսի միւտտէթլէր-
տէ կէօրիլէճէք պիր շէյ տիր: Վագթըյլէ
պէն աէ պէօյլէ տիւչիւնիւր իտիմ: Պու
սէպէպտէն Խարփութտա իլք տէֆա օլա-
րագ ինթիպահը ըուհանի հարէքէթինէ
թէսատիւֆ էթտիյիմտէ, վէ հալա մէք-
թէպիմի իթմամ էթմէզտէն Սինամուտ
Տաղտա Բապպ պու աճիզ գուլու վասըթա-
սըյլէ պէօյլէ պիր հարէքէթ մէյտանա կէ-
թիրտիյինտէ սօն տէրէճէ մէսրուր օլտուգ-
վէ փէյտէր փէյ գանտըմ քի, ինթիպահ
հէր զէման վէ հէր եէրտէ վուգու պու-
լապիլիր, վէ Խրիսթիյանըզ անտէն ֆարգ-
լը պիր շէյ տէյիլ տիր: Խրիսթիյանըզըն
իլք տէօրթ ասըլարընտա ինթիպահ տէ-

վամի իտի։ Ամերիգանըն պիր քիլիսէսինտէ 20 սէնէ պերտէվամ ինթիպան վուգու պուլմագտա օլուռ իտիլինի օգուսուլըմ։ Ռըտվանտա 14 սէնէ գալտըմ։ Պունլարըն իրիսի հազըլըգ միւստէթի օլուպ, պագի սէնէլերտէ ճիւզի քիւլի տէվամի սուրէթտէ ինթիպան վուգու պուլմը տըր։ Բուհանի ինթիպանըն միւնասիպէթսիզ, եախատ նասիր իւլ վուգու պիր չէյ օլմարը թասափուրու հէր պիր վաիզ վէ քիլիսէ ազալընըն ֆիքրինտէն վէ գալպինտէն տէֆ վէ մանվ օլմար տըր։ Իսէալըմըզ օլան Յիսուս տա մէսէլէյի պէօյլէ թէլագգը էթմէտի։ Յիսուս իչիւն, Պողոս իչիւն վէ իւք աարլարըն Խրիսթիյանլարը իչիւն ինթիպան էն մուհիմ վէ հէր զէման իչիւն մուգթազի աստ էտիլէն պիր մէպէք իտի։

ԻՏԻԹԵՆԵՎՎԻ

ԱՌԻՀԱՐԵՊԵՏԷ ՂԱԶԻԹԱԼԱՐԸՆ ՄԱՍՐԱՅԸ

Մուհարէպէ էսնասընտա պէօյիւք զագէթալար մէյտանը հարպա խուսուսի աւտէմլէք կէօնտէրիպ տօղրուտան խապէրլէր պըրլար։ Պու մասրաֆ զայէթ պէօյիւք մէպպաղլար թէլքիլ էտիյօր։ Ամերիգա—Խսփանիա մուհարէպէսինտէ, պիւտճէլէրի 100 պին լիրա ըատտէսինտէ օլան պազը նիւ եօքք զագէթալարը, 125 պին լիրա գատար պարֆ էյլէմիլէր։ Պագը զագէթալարըն 60—100 լիրա մաալ ալան պիրտէն զիյատէ մուխապիրլէրի պուլունույօր։ Պունլարըն ուֆագ թէֆէք մուլափիլիլէրի տէ վար, փաիթախթլարտա օթուրան աւտէմլէրի տախի պուլունուր։ Պունտան մատա եօլնուլուգ վէ սաիր մասրաֆլարը տա զագէթա թարաֆընտան վէրիլիքի, աստէմ պաչընա ագալի 100 լիրա օլուր։ Տէնիզ մուհարէպէլէրինի թարիֆ էթմէք իչիւն խուսուսի պիր վաիօր իսթիճար էյլէրլէր քի, սալթ պու պտա պին լիրա տէմէք տիր։ Դագէթա ճիւմլէ

մուխապիրլէրին էօմրիւնիւ սիկուրթա էյլէմէյէ մէճպուր տըր։ Պու մէպպաղ տախի թագրիպէն 20 պին լիրալըգ պիր ըէզիգօ տըր։ Պիր տէ թէլէկրաֆ փարասընը հէսապ էտինիզ, Բուս—Ճափօն մուհարէպէսինտէ հէր քէլիմէ 4 չիլին 10 փէննի իմիլ (29 զըշ.) չէօյլէ քի, պիր մուհարէպէյի թարիֆ էթմէք իչիւն պին քէլիմէլի պիր թէլէզրաֆ 300 լիրայա մալ օլուր։ 0 վագթա Լօնսրա զագէթալարը պիր կիւնտէ 1,500 լիրա թէլէզրաֆ փարասը վէրմիլէր տիր։

Ճէնուպի Աֆրիգա մուհարէպէսինտէ թէլէկրաֆըն հէր լուղէթի 24 զըշ. իմիլ, պիր մուհարէպէ թարիֆինէ 300—400 լիրա վէրտիլէրի չօգ օլմուր։ Պագէն պիր գալ սաթըրտան իպարէթ խապէրլէրի գայտարզնա օգուլուպ կէչէրիզ, հալ պուքի 20—25 լիրա սալթ օնա թէլէկրաֆ փարասը վէրիմիլ տիր։

Փէնասը չու տըր քի, չօգ տէֆա պէօյլէ պէօյիւք մապրաֆ իլէ կէլմիլ օլան խապէր, չէօփիլիյէ աթըլմագտան պաչգա պիր չէյէ տէ եարամազ, չիւնքի օնտան տահա էվիլէլ ախէր պիր զագէթա զաթէն օլ խապէրի ալմը վէ նէչր էթմիլ օլուր։ Պու սէպէպտէն պու մուխապիրլէր էն ճէսուր վէ էն մուգթատիր քիմսէլէրտէն ինթիխապ օլունուր։ Մէսէլա Մէլթօն Փրայըր, 1874տէ Աչանթի մուհարէպէսինտէ, 1876տա Բուս մուհարէպէսինտէ պուլունմուշ, 1884տէ Էլթէպտէ Պէքիր փաշա օրտուսունուր թար ու մար օլտուղունու սէյր էյլէմիլ վէ նուպիա մուհարէպէսինտէ վէ 1903տէ Բուս—Ճափօն մուհարէպէսինտէ օրտուտա պուլունմուշ վէ օլ գատար մուհարէպէլէր արասընա կիւէր իմիլ քի, պիր տէֆա եանընտա պիր կիւլլէ փաթլալըպ թօղլար իւզէրինէ կէլիլ իքէն, քէնտի եիւզիւ գօյու եաթըպ եինէ օլ մէնզարէնին ըէմիլին չըզմը։ Մուախսէրէն պիրիսի Պրանգօ—Ալաման մուհարէպէսինտէ նէօվ

պէթի պաշտարնա վերմէմէք վէ թէլէկ-
րաֆ խաթթընը քէնտի էլինտէ պուլուն-
տուրմագ իչին, մուհիմ խապէր եթի-
շէնէ գատար, Գիթապը շէրիֆին իւք պա-
պընը օգուլուպ վուրտուրմագտա օլմուշ
վէ նիհայէթ 10 սաթրըրըգ մուհիմ պիր
խապէրի իւք տէֆա քէնտիսի վէրէպիլմիշ
տիր: Մր. Սիմփսօն՝ Պրանգօ—Ալման մու-
հարէպէսինտէ Պրանսըզլարըն ֆէլթրտան
խուրուճունուն ըսմինի չըզմը վէ Մէցին
թէսիմինտէ Ալման ապէրլէրի իլէ իշէրի
կիրմիշ տիր:

Շիմտի Պուլար օրտուսունտաքի Մր.
Վիլէրա (Լըմսըն Նիւզ մուխպիրի) ճափօն
մուհարէպէսինտէ սինէմաթօկրաֆ խաթի-
մալ էյլէմիշ տիր: Փարիզ մուհասէրէսին-
տէ, Փարիզին թէսիմի խապէրինի իւք
տէֆա ինկիլթէրրայա եթիշտիրմէք իչին
Տէյլի Թէյէկրաւժ մուխպիրի սթասինա
գօշուպ պիր խուսուսի թրէն իլէ Գալէյէ
կիթմէք իսթէմիշ իսէ տէ, օրատա պիր
պաշտարնըն տահա էվվէլ տապրանտըղընը
կէօրիւպ, քէնտիսի հէման պաշտա պիր
խուսուսի թրէն իլէ Լիլ շէհրինէ եթիշ-
միշ վէ թէլէկրաֆը իքի սաաթ էվվէլ եթ-
թիշտիրմէյէ մուվաֆֆադ օլմուշ տըր:

Բօչիլտէրին սէրվէթինին ալ թէմէլի-
վաթէրլօ մուհարէպէսինտէն պաշլամըշ
տըր: Օլ վագթ Բօչիլտ պիր եէհուտի սար-
րաֆ իմիշ վէ մէյտանը մուհարէպէտէ
օրտունուն արասընտա տօլաչըր իմիշ: Նագլ
օլունույօր քի, պիր տէֆա Ուէլինկթօն
պունու կէօրիւպ «Շու եէհուտիյի տէֆ
էտինիզ, եօգսա տէօյէրիմ», տէմիշ: Մէր-
գում երինէ տինլէմէյիպ էնճամ վաթէրլօ
մուհարէպէսինտէ Նափօլէօնըն մաղուպի-
յէթինի անլար անլամազ, օլ վագթ թէ-
լէկրաֆ վէ վափօր օլմատըղընտան, հէման
Ֆիլէմէնկ գըլըսընա գօշուպ պիր եէլքէն
իճար էտէրէք հէր քէստէն էվվէլ ինկիլ-
թէրրայա եթիշտիր: Օլ վագթ Նափօլէօն
ղալիպ օլույօր տէյու պիր շայիա սէպէ-

պինտէն ինկիլիզ ֆօնտօլարը զայէթ տիւշ-
կին իմիշէր, Բօչիլտ քիմսէյէ անլաթմա-
յարագ, ալ հագիգի խապէր ինկիլթէր-
րայա եթիշէնէ գատար, ալապիլտիյի գա-
տար ֆօնտօ ալմըշ վէ ինկիլիզ Փրուսիա
օրտունունուն զայէպէսի խապէրի կէյիպ
ֆօնտօլար պիրտէն եիւքսէլինճէ զայէթ
պէօյիւք պիր մէպլաղ գազանմըշ տըր:

Բուսաէլ, Պօրպզ, Պըրլէզ, Բօպէնսօն
կիպի գէվաթ պու մուխպիրլէրտէն տիրլէր:

Մ Ի Ս Ի Ս Հ Ո Ի Ա Յ Թ

ԵԱԽՈՑ

ՇԱԲԱԹԱՊԱՀԱՐԸՆ ՓԵՅԼԱՄՊԵՐԻ

ՊԱՏ. Կ. ԻՍԹԱՆՊՈԼԼՈՒԵԱՆ

11.

Տիգգաթ ճէլպ էթմէք իսթէտիլի-իլ տիկէր
պիր խուսուս Միսիս Հոււայթըն իլհամարը տըր:
Շարաթապահարըն իտտիասընճա, պունյար Ալ-
լաշըն գալմընը, Էանի Շարաքապահարը, հա-
յաթըն միւշքիլ թարիգինտէ իրշատ էյլէմէքիւզ-
րէ Ալլա: Թարաֆընտան անա Փարզը վագթ-
լարտա վէ Փարզը րույալարտա պէյան օլուն-
մուշ օլան պիր թագըմ հագիգաթլար տըրլար:
Թէսթիմօնիզ նամըյա օն ճիտտէն իպարէթ գօ-
ճաման պիր էսէր իչինէ տէրճ էտիլմիշ օլան պու
վահիլէրին պազըլարը խուսուսի պիր ճէմաաթ
եա՝ չախսա խիթապէն եաղըրիշ օլան մէքթուպ-
լար տըրլար: Պիր եէրտէ չաաղը ալթընասա ագտ
էտիլէճէք իճթիմալարըն տահա զիյատէ մուֆիտ
օլապիլմէսի իչին լազըմ կէլէն շէրաթիտէն, տի-
կէր պիր եէրտէ ֆիլան պիր կէնճին ֆիլան պիր
զըզ իլէ նիշանյանմասընը թէյիլքէլէրինտէն,
պիր ախէր եէրտէ իսէ ֆիլան պիր չարշուտա
ֆագիլլէր իչին պիր լօգանթա ալմագըլընը
ֆաթէլէլինտէն վէ ֆիլան պիրատէրին քէնտի
իշթիհասընա պիր հուսուս գօյմասը լուզումուն-
տան պահա էտիլիլ: Մէքթէպլէր նաճըլ իտարէ
էտիլմէլի, թալէպէ մէքթէպ սաաթլարընտան
խարիճտէ քէնտի պօշ վագթլարընը նաճըլ իս-
թիմալ էթմէլի տիրլէր, պու վագթլարըն իշ իշ-
լէմէլէ կէլիլլէրլէրսէ նէ՝ ճիլէթլէրտէ խաթի-
ֆատէ էտէրլէր, մէքթէպլէրին իշէթ ի մուալ-
լիմունը նէ՝ կիպի քիմսէլէրտէն միւթէլէքքիլ
պուլունմալը, տօգթօրլար նաճըլ վէ՝ նէրէտէ
չալըշմալը, չօճուզլար ալիլ տէրունինտէ նաճըլ
թալիմ էտիլմէլի, եէնի թէլէքքիլ էթմիշ օլան

պիր ախլէ նէ՞ կի ի խ. ուսարու տիգգաթ էթմէլի. գաւարըն էլպի. էրի նաւըլ օլմալը, Գրպմանյարըն ուճո գալ Դաթիս'թր եա փարմազ եէրտէ սիւրիւ մէլի պէ սա'րէ մէսէլէլէրէ տաիր պու «վահի» էրտէ լւ գըմ լա ն սէրանէթ վէրիւմիշ տիր։ Պու նլարուա մաւ ա. տօղրուտան տինի վէ սէղնէպի հագիգաթ ար տախի ինմալ էտիւմէլիշ վէ հաթի ա եէլ եւ օ կէլէճէք վագըրալարա տաիր պիր թւ գըմ «իւ Կարաթը փէյղամպէրանէ» տախի ուլու՞ ուլմ. չ տըր։ Պու «իլհամլար» Ս օրմօնլարըն փէյլամպ րի ծօն Սմիթին իլհամլար նա չօգ պ նգէյ ր։

Պու վահիլէր ն սընէթ վէ էնէմ յէթինէ տաիր Միսիս Հուլ յթընէթքն սըլը շոււււրէթլէ ինմալ էտէպիլլ րիւզ. Պու վս հիլէր Ալլահըն քէնտի գաւմընը խարապիլէլ տ ն իւլլա էյլէմէք իւզըրէ իսթիմալ էթտիլի եէնլ լիւր վաս թա տըր։ Ալլահ փէյղամա'րլէր վէ րէ։ յարըն վասըթա սըլլա սէօլլէմէ. պիթիլիւլիշ ուլալ ար լըգ քէնտի գաւմընը րուէ ն չէհատէթլլ լիլլէ թ պիմ էթմէք տէ տիր։ Պու վահիլէր տօղ ուտ ս Ալլահ թաւաթընտան վէրիւմիշ օլուլ յամիլէն անըն էսէրլէրի տիրլէր։ Անլէրին չ նաէ եալընը Միսիս Հուլ Մու Քընտան Կաղըմըն օլան պիր թէք Ֆըգլա պիլէ ե գ ի իշ։ Պինաէն ալէյս պու վահիլէրէ իթիմա սալը լըգ էտէն պիզգաթ Ալլահա գաղըր իսեմն էթմիշ օլուր իմիշ։ (Թէսքիսօնիկ Ծինճի ճիւլ, սահ. 63, 67, 661. 3իւնճիւ ճիւլ, սահ. 257)։

Շալաքապահ Էէմաթաթ ար տախի Միսիս Հուլ լըն պու վս իլէրինի Ալլահ թարաթընտան վէրիւմիշ օլան պիր լիւմ տէյէ գապուլ էտիլ։ Նիլէրէ թա' սըգէն ե ալամաղը թէհանիւտ էտլրէ։ Ելտըր Սմիթի տէ իշ տիր. «Ս... (պու վս հիլը) պիզէ պ'ր իլահի էէյղամ կիպի կէլըր. ք սիս րան լէման էտէն նո ք փէրթէլի տիր, օ լոււն թալիմի տիր»։ Շալաքապահլարըն գապուլ էթտիլէր գանուլլ րտան պիրի տէ շու իմիշ «Գիթապը մուգա տէսին վէ չէհատէթլէրին (Միսիս Հուլ լըն վահիլէրի) միւթալէսընը ինմալ էլ մէյէճէյի»։ (Էսվէնք Րիպիւ Յուլ. 2. 1. 89)։

Հ անընըղ նա, պու վահիլէրէ տաիր թէֆթիշ էտիլլ իէք էն մուհի մ մէսէլէ անլէրին հագի գաթին Ալլահ թարաթընտան վէրիւմիշ օլուլ լըմալ լըրարը տ ր։ Էկէր անլէր. Միսիս Հուլ լըն Է տիլի պիպի տօղրուտան Ալլահըն քէնտէնէ Էյան էթտիլի հագիգաթլար իսէլէր, աթի եւ զիւ լ միւշթիլաթը նաւըլ հալլ էտէճէյիլը։

Կէլէճէք վագըրալարա տաիր անտէ վէրիլէն իսպարաթը փէյղամպէրանէնին եանլը չըգմաւը։ 1847տէ գապուլ էթմիշ օլուլուլ պիր վահիտէ տէյօր. «Օլ զէման Եօպէլ պաշլատը, արթըգ զէմին իսթիւրանաթ էտէճէքտի։ Կէօրտիւմ քի, էն ի թագվա էսիլէր քէնտիլէրինի իւթա էտէն զինճիլլէրի փարէլէյիլ զալէպէ վէ ֆիւթուհաթ իլէ գալգաղար. հալ պու քի, անլէրին զալիմ էֆէնտիլէրի նէ՞ հափաճագլարընը շաշըրըլ տիւչարը թէլաշ օլուլար։ (Հրլի Րայթինկզ, 35ճի սահիֆէ)։ Պու վահիլէ նագարէն էսարէթ լաղվ օլմաղտան Բրիստոս զուհուր էտէճէք իտի, վէ անտէ էսիլլէր քէնտի զինճիլլէրինի փարէլէյիլ անը իսթիգալ էտէճէքլէր իտի։ Հալ պու քի, էսարէթ չօգտան լաղվ էտիլտի, վէ հալա Բրիստոս կէլմէտի։ Աճէպա պու եանլըն սահիպի քիմ տիր։ Միսիս Հուլ լըն ճիւմէ վահիլէրինին մէնպաղ տըր ալէյէ իտտիա օլուլան... Ալլահ մը, Հալա։ Անը Միսիս Հուլ լըն քէնտիսի տէ գապուլ էթմէլ, էօյլէ իսէ՞ օ պիր ինսանի եանլը տըր։ Վէ անը իւզէրինէ ալաճագ Միսիս Հուլ լընտան տահա եագըն վէ տահա միւնասիլ պիր քիմաէ պուլուլմամալ։ Իմտի պու պիր թէք միսալտոն անլաշօրըլ քի, 1. Միսիս Հուլ լըն վահիլէրի արասընտա էօյլէ պիր գըսմ վար իտի քի, օ Ալլահըն տէլիլ անճագ Միսիս Հուլ լըն իլի իտի, 2. Ս գըսմալ իսէ քէնտիսի եանլըն տըր։ Աճէպա նիլին։

Պաշա պիր կիւճիլէք Ալլահ թարաթընտան վէրիւմիշ վէ եալընը Ալլահըն քէնտիսինէ պէյան էթմիշ օլուլուլ հագիգաթլարտան իպարէթ իտիլի իտտիա օլուլան պու իլհամլարըն կէրէք քէնտիսի վէ կէրէք պաշալարը թարաթընտան տէֆաթլէ թասհիս վէ թաղեիրաթա օղրամըն օլմասը տըր։ Պիղզաթ կէօղիլ իլէ կէօրէն պիր մուհարլիւրտէն անլատըղըղա նագարէն, Միսիս Հուլ լըն քէնտի վահիլէրինի եագըլ պիթիլտիքտէն սօնրա անլէրի Մր. Հուլ լըն իլէ թէքրար կէօղտէն կէլիլլիլլէր վէ պազէն պիւթիւն սահիֆէլէր չըգըրըլ պօղուլուր վէ սալիլ գըսմարտա տախի թասհիսաթ իճրա էսիլիլ իտի։ Հաթթա Թէսքիսօնիլէր իքինճի տէֆա թապ օլուլուր իքէն, անլէր Միսիս Հուլ լըն օղլու վէ պիր տիկէր մուգթէտիր գաթ թարաթընտան տախի իսպահ էտիլմիշ տիր։ Նիլէ եէրլէրտէ քէնտիսին իսթիմալ էյլէտիլի թապիլլէր պիլ քիւլլիլէ ինմալ էտիլիլ անլէրին եէրինէ եէնի քէլիլլէր վաղ էտիլմիշ տիր։ Պու եօլտա իճրա էտիլէն

խաղանքի վեթեպտիլաթըն ատէտի վասաթ հիսապ իլէ սահիֆէ պաշընա 24 հիսապ օլուն մագտա տըր: Պիզզաթ քէնտիսի պիլէ պիր եէրտէ իտտիա էթալիյինի պաշգա պիր եէրտէ պէօ յիւք պիր ֆարգ իլէ թէպտիլ էտէպիլմիշ տիր: Մէսէլա, պիր վահիաէ գատընլալըն ֆիսթան լարընըն 2 փարմագ գատար եէրտէ սիւրիւնմէսի էմր էտիլիր իքէն, սօնրա պաշգա պիր վահիտէ անլէրին եէր եիւզիւնտէն 9 փարմագ գատար եօգարտա պուլունմասը, եանի գըսա օլմասը էմր էտիլիյօր վէ հաթթա հէր քէսին գրիթիգաւարնա ըազմէն քէնտիսի էօյլէ կիլինմէյօր, հալ պուքի, էն նիհայէ պու ղարիպ իլհամը կէթիւրէն քէնտիսի տէ էֆքեարը աւմէնին տահա տօղ ըու իտիլինի իգրար էտէրճէսինէ եինէ ուզուն ֆիսթան կիլինմէյէ մէճպուր օլույօր:

Իմտի սիւալ էտէրիզ, հէր պիր գըսմը Ալլահ թարաֆընտան վէրիլմիշ օլան պու իլհամլարըն շու սուրէթլէ քէյֆ ի մայէշա թէպտիլ եա թալեիրի նասըլ միւմքին օլույօր: Պունա ճէվապէն տէնլէպիլիր քի, պու թասիհաթը վէ թէպտիլաթը եափանլար տախի Ալլահըն տէլալէթիլէ, եանի իլհամ իլէ եափմը օլապիլիրլէր: Հալ պուքի, պու էֆքեարը գապուլ էթմէքլէ պիր պիրինի ճէր, թէպտիլ վէ իսլահ էտէպիլէն իլհամլարըն մէվնուտիլէթինի տախի գապուլ էթմիշ օլաճալըզ վէ մատէմ քի, պու իլհամլարըն մէնպաը տախի Ալլահ քէնտիսի տիր տէյէ իտտիա օլունույօր, էօյլէ իսէ՝ պալատէ տէրմիյան էտիլէն էֆքեար իլէ պիզ պիր միւշքիլտէն գուրթուլալըմ տէր իքէն տահա պէօյիւք պիր կիւճլիլէ տիւշիւյօրըզ, եանի Ալլահը տա քէնտի իշլէրինտէ միւշթաճը իսլահ, շուրատա եափտըղընը պուրատա պօզան զաիֆ պիր մախլուգ մէրթէպէսինէ էնտիրմիշ օլույօրըզ:

Պիզէ սիւալ էտիլէպիլիր քի, Գիթապը մուգատտէստէ տախի իլհամ թէպտիլ վէ թասիհի էտիլմէյօր մը: Պունա ճէվապէն տէրիզ քի, 1. Գիթապը մուգատտէստէ լիսանա ախա թասիհաթ՝ ասնամէլէր էլտէ օլարագ անլէրէ նագարէն իճրա էտիլէն, եանի մուախիւթէն միւթէրճիմլէր թարաֆընտան էտիլմիշ օլան սէհվիյաթըն թասիհիլիլէ իլհամըն քէնտի սուրէթ ի ապիլէսինէ իֆրաղ էտիլմէսի սիր: Հալ պուքի Թէքսիլօնիլէրտէ իճրա էտիլէն թասիհաթ իսէ, Միսիս Հուալթըն իլհամլարընըն քէնտի սուրէթ ի ապիլէրինի ղալիպ էտէրէք քէնտի մուսահիհիլէրինին վէրաիլի պիլիմ վէ գալըպա կիլմէսի տիր: Էվվէլէր թասիհաթտա միյար իլհամըն պիլզաթ

ասնամէսի տիր, սօնրաքինտէ իսէ անը իսլահ էտէլլէրին էֆքեար վէ թասապիւրլար տըր, 2. Գիթ. Մուգատտէսին իքի ֆարգըզ գըսմլարընտա թալիմաթ, ալին ու տաաթ վէ շէրիաթա միւթէպլըզ մէսէլէլէրճէ գահիր օլան ֆարգլար իսէ պիրի պիրինէ զլտտ օլան, պիրի պիրինի ճէր էտէն իքի ֆարգըզ ագընթըլար նէթիճէսի տէյիլ՝ անճագ եէքտիկէրինին միւթթէմմիմի օլան իլհամլարըն սըֆէթ ի մախսուսէլէրի տիրլէր: Գիթապը մուգատտէստէ եէնի իլհամ էսքի իլհամը ճէր հա թէպտիլ էթմէյօր, անճագ անը իքմաթ էտիլօր:

ՄԵՔԹՈՒՊԼԱՐ

ՆԻԻ ՀԵՅՎԵՏԱՆ ՄԵՔԹՈՒՊ

Կիլիկիա Իթթիհատընըն էն միւսինն չօպանլարընտան պիրիսի օլան վեր. Յարուլիւն Սարգիսեան Նոյմ. 19 Սալը սապահը էրքէն, պու տիւնհայը թէրք իլէ ըահաթընա էրմիշ տիր:

Էօլմէզտէն պիր ազ էվվէլ քէնտիսի ղիյարէթ էթմիշ օլան Ամէրիգալը չօպանընա՝ «Շիմտի իքի էյի շէյին արասընտա տուրույօրում. հանկը թարաֆա կիտէճէյիմին գարարընը ինչլասքեարա թէրք էյլէտիմ: Հայաթըմը պանա իատէ էտէր իսէ, սէվկիլիւ ֆամիլեամըն արասընտա՝ մութլու էօմրիւմիւ պիր էյամ տահա եաշարըմ, եօգ էկէր իրատէթի իսէ մէմուռնէն կիտէր, օլ էպէտի ըահաթտա անըն ճէլալինի սէյր իլէ տահա ղիյատէ մէսուտ օլուրում,» տէյու քէնտի քէնտիսի կէնճիլիյինտէն պէրու եօլունա իլլէմէքտէ օլտուղու ինչլասքեարա թէսլիմ էյլէմիշ տիր:

Ճէնագէ խըտմէթի էրթէսի Փազար կիւնիւ Նոյմ. 24 էօյլէնտէն սօնրա ալաֆր. սաաթ Յտէ քէնտի խանէսինտէ Ամէրիգալը վէ էրմէնի տօսթլարըն մահգուն իզտիհամը հուզուրունտա, քէնտիսին վէ ֆամիլեասընըն անտէ ազա օլտուգլար. Ամէրիգալը ժողովական քիլիսանըն չօպանը վէ խիէր պիր տօսթ չօպանըն ըէֆագաթը իլէ իճրա օլունտու: Միւթէվէֆֆանըն սաղլըղընտա, քէնտի ճէնագէսի պաշընտա օգունմասընը թալ՝ պ էթմիշ օլտուղու ալէթիլէրի չօպան գրաաթ էլ իպ, ղալէթ միւէսսիր պիր վազ իրատ էյլէսի վէ էրմէնի տօսթլար տախի եինէ միւթ վէֆֆանըն ագտէմճէ թալին էյլէմիշ օլտուղու իլահիլէրի թէրէննիւմ էյլէտիլէր: Էվտէքի խըտմ թ պիթտիքտէն սօնրա իզտիհամ արապալար ի է մէզալիսթանա կիտէրէք օրատա իճրա օլունան

սօն խրտմէթ վողթլնոտ պաշլարընը աչըպ, միւհթէրէմ տօսթլարընա սօն իհթիրամլարընը պէյան իլէ մահզուէն վէ միւ քէտտէյ, պիր հալտէ օրատուն քէնտի խանէլէրինէ ավտէթ էյլէտիլէր:

Վեր Սարգիսեան, սիննի 90ը թէճավուզ էթ մ'իլ օլմասընա ռազմէն էօլիւմիւնտէն պիր գաշ և ֆթա էվվէլէ դատար վիւճուտէ: սաղլամ օլ տուղու կիպի, էօլիւմիւ սաաթընա գատար ֆլ քրճէ տախի սաղլամ իտի:

Կէնճիլինտէ ֆաալ վէ իխթիյարըղընտա թէճ. ըր լէքեար օլան պու զաթ' ուզուէն էօմիւնիւն սէ էէրէլէրինի շիմտի քէնտի սէմատան սէյր էյլէ լիյի կիպի, պիր աղտան պիզլէր տախի սէյր ի է մէսրուր օլաճաղըմըզա է'իլնիլ:

Իմտի թազմինի նազապիլ օլան պու զայաթտան տօլայը ըէֆիգէսինէ վէ պիլ ճիւմլէ էվլատ ու ագրանընա ճէնապ ը Հագգըն թէսէլլիսինի թէմէննի էյլէրիզ:

Նիւ Հէյլն

ՀԱՅԸՐՈՒՆՑՍՆ ՊԻՐԻ

ՍՕՆ ԽԱՊԵՐԼԵՐ

Խ Ա Ր Ի Ժ Ի

Արմանիա. — Այմանիանըն պաշ վէքիլի Հէր Վօն Պէթմէն Հօլվէկին Գեկ. Չտէ Բայխսսակտա իրատ էյլէսիյի օն տագիգէլիք նութգ պիւթիւն էվրօփանըն նազարը տիգգաթընը ճէլպ էյլէմիշ տիր: Պու նութգուէտա միւշարիլէյն Պալզան թէհիլքէսինին չօգտան պէրու հիսս օլուէտուղուէնը, վէ Պալզան հիւքիւմէթլէրինին իթթիհատը իւզէրինէ մուհարէպէնին մուհագգազ օլտուղուէնը, լաքին տիւվէլի մուազգամանըն մուհարէպէյի Պալզան տէվլէթլէրի իլէ Թիւրքիայա միւնհասըր գըլմադտա մուվաֆիթազ օլտուղարընը պէյան էթմիշ, վէ մուհարիպլէր քէնտի հիսսապլարընը քէստիքտէն սօնրա տիւվէլի մուազգամանըն տա քէնտի մէնֆաաթլարընը հիսսապալաճաղարընը, լաքին պու պապտա տէվլէթլէրին իթթիֆազ իւզրէ իլլէմէքտէ օլտուղարընը զիքըր էյլէմիշ տիր: Ֆազաթ պու մէսէլէր իլէ օղրաւըրը իքէն՝ Այմանիանըն միւթթէհիտէլլինտէն պլիլի քէնտի մէնֆաաթընը թէէմիլնէ չալըշաղը սըրատա տիկէր պիր թարաֆտան թէարրուզա օղրարա՝ Այմանիանըն պիւթիւն գուվվէթիլլէ քէնտի միւթթէհիտիւնին եարալըմընա եէթիլէճէլինի, վէ էվրօփաճա քէնտի մէվգիլլէրինի վէ իսթիգալարընը միւտաֆէալա չալըշաճաղարընը պիլտիւրմիշ տիր: Քէզալիք

Եագըն Շարգտա Այմանիա մէսէլլինին շիմտիլէտէք Պալզան տէվլէթլէրիլլէ տօսթանէ ալազատա պուլուէնմազալա պէրապէր, Թիւրքիանըն իգթիսատի հալինի թահքիւմ էթմէքտէն իպարէթ օլտուղուէնը զիքըր իլէ, շիմտիտէն սօնրա տախի ալինի մէսէլլի թագիպ էտէճէլինի, վէ շու պիւհիւրանտան իսթիֆատէ էտէրէք տիւվէլի մուազգամանըն Թիւրքիատան հիսսէ գափմալարը վուգու պուլմալաճաղընը թէէլիտ էյլէմիշ տիր: Պու նութգտան սօնրա Խարիճիլէ նազըրը Հէր Վօն Քիտէրլէն Վախթէր տախի Այմանիանըն ինկիլթէրրա իլէ միւնասէպաթընըն տօսթանէ օլտուղուէնը թէէքիտ էյլէմիշ տիր: Պաշ վէքիլին մէզքիւր նութգը ինկիլթէրրա վէ Ավսթրիա վէ պազը տէրէճէ Բուսիտտա հիւսն ի թէէսիր հասըլ էթմիշ իսէ տէ, Ֆրանսատա վէ Բուսիտտա նիլէլէր անտէն մէմուէն գալմամը տըրլար, Նօվոյե Վրհմիլիե եազմը տըր քի, Այմանիա՝ Պօնա-Հէրսէք իլթիհագընտա օլտուղը կիպի, պու տէֆա տա գըլըճ չագըրտատարագ Բուսիտտա գօրգուտամալաճազ տըր: Հաթթա Բուսիտտան Պէրլին պանգաաընտաքի փարասընը չէքմէսինի թավսիլէ էտիյօր: — Այմանիա միլլէթ մէճիսինտէ նազարը տիգգաթ ճէլպ էտէն տիկէր պիր մէսէլլէ 1872տէ Պիգմարգըն թէէսիրիլլէ ծիզվիթլէր ալէյհինէ գօնուլան նիզամըն թահթը միւզաքէրէյէ ալընմասը օլմուշ տըր: Գաթթիլլէր վէ Պալլիլէրա մէպուսլարը պու նիզամըն լազվ էսիլմէսինի թալէպ էտիյօրլար, Սօսիալիսթլէր տէ անըն լազվը թարաֆընը թուլթույօրլար, հիւքիւմէթ իսէ, մէզքիւր նիզամըն նաֆըզ գալմասընը իսթէյօր: Մուխալիֆ թարաֆ կէրէք մէճիստէ կէրէք տըրարտա էհալի արասընտա հիւքիւմէթ ալէյհինտէ իլլէյօրլար: — Այմանիա հիւքիւմէթ Մարօգա տաիր Ֆրանգօ-Իսիանիա իթիլաֆընը քէնտի մէնաֆիլինէ մուզայիր պուլմատըղը իլլին անը թասվիլպ էյլէմիշ տիր:

Ինկիլթիքտա. — Գանատա փարլամէնթինտէ ըէիա Մր. Պօրտըն պիր թէքլիֆտէ պուլուէնմը, վէ Գանատա հիւքիւմէթինին 3 տրէտնօթ ինչա էտէրէք մէրքէզի հիւքիւմէթէ (Ինկիլթէրրայա) թագտիւմ էթմէսինի, վէ պուլուէն իլլին տէրհալ 7 միլիօն ինկ. լիրա թախսիա էտիլմէսինի թալէպ էյլէմիշ տիր: Գանատատա տրէտնօթ եափաճազ ֆապրիգալար պուլուէնմատըղը իլլին պուլար ինկիլթէրրատա եափտըլըլաճազ սըր: Պու 3 տրէտնօթ ինկիլիզ հիւքիւմէթինին մուհագգազաը իլլին գուլանըլ-

մագ իւզրէ Պահրիյէ նէզարէթինին էմրինէ թա-
պի օլաճագ, լաքին իլէրիտէ Գանատա ալըը
տօնանմայա մալիք օլտուղունտա օնու քէնտի
իտարէսի թահթընա ալաճագ տըր: — Էվրօփա-
տան տիշարտա իլք տէֆա օլարագ րաճիլըմ ի-
մալը Ավսթրալիատա վուգու պուլմը տըր:
Սիտնիտէ Փրօֆ. Փուլօ շիմտիյէտէք 400 մի
լիկրամ րաճիլըմ հասըլ էթմիշ, վէ սէնէտէ 40
միլիկրամ հասըլ էտէճէյինի մէմուլ էտիյօր:

Յրանսա. — Ճէնէրալ Լիլօթի Մարօգտաքի
6 ալըդ իտարէսինին պիր րափօրթընը Յրանսա
հիւքիւմէթինէ թագաթիւմ էյլէմիշ տիր: Միւշա-
րիլէյ հալու միւտաէթ զարֆընտա մէմլէքէթտէ-
քի իլթիշաշաթը վէ իսեանը թէսքին էտէպիլ-
միշ օլտուղունու պէյանյա, պուռուն իչիւն օր-
տուլու 5 միւնթագալարա թագաթիւմ էթտիյինի,
վէ պու եօլ իլէ ելրիլէր իւզէրինտէ էյի պիր
թէէսիր հասըլ էտէպիլտիյինի պիտիլիյօր: Էլան
Մարօգտա 75,000 Ֆրանսըդ ասքէրի պուլու-
նըյօր իսէ տէ, պու սալընըն արթըդ թէսպիլ է-
տիլմէք վագթը կէլիլ տիր: Շու գատար քի
Մարօք իչիւն միլիօն Ֆրանք իսթիգրազընա լու-
զում կէօրիլմէքտէ օլուպ, մահալի կէօմրիւք
վէրկիսինտէն տէ 600,000 Ֆր. թահսիլ օլունա-
ճաղը մէմուլ էտիլմէքտէ տիր:

Միւրքնէպիլի. — Իւշ Բուս պանգալարընըն
Պուլղարիսթանա պիր միլիօն Ինկ. լիրասը իգրազ
էտէճէքէրի, վէ Փարիլտէն իսթիգրազ օլունա-
ճագ 40 միլիօն Ֆրանքըն էլտէ էտիլմէսինէ
մուսվէնէթ էտէճէքէրի ըրվայէթ օլունույօր: —
Մ. Ամէրիգա վէ Բուսիա հիւքի մէթի արա-
սընտա Բուսիայա կիրէճէք եէհուտիլէրին փասա
փօրթուեն տարի 1832տէ ագտ օլունմըլ օլան
մուսնէտէնին միւտաէթի 1913 Յունվար 1տէ
իսթամ պուլաճաղընտան մէքթիւր մուսնէտէյի
թէճտիտ էտիպ էթմէմէք Ամէրիգա հիւքիւմէ-
թիննէ մէվզուը միւզաքէրէ օլաճագ տըր: —
Ճափօնիատա իսլանթ ինթասընը իլթիգամ էտէն
պիր սիյասի Ֆըրգա մէյտանա կէլմէքտէ տիր
քի անլէրին էֆքեարընճա Ճափօնիա Ջին իլէ պիր
իթթիհատ թէշիլ էտէրէք, Էվրօփա տէվլէթլէ-
րինին Ագասի չարգ թօփրազլարընա ալագ ուզաթ-
մալարընը մէն էթմէլի տիր: — Ավսթրիա Հարպիյէ
նազըրը իսթիֆա էտիպ եէրինէ էրքեանը հար-
պիյէ ըէիսի Ժէնէրալ Շուսա թային օլուն-
մըլ, վէ Ավսթրիա օրտուլարը պաշ միւֆէթթիլի
Պարօն Հօգէնտօրֆ տախի էրքեանը հարպ ըրա-
սէթինէ թային օլունմըլ տըր: Ժէնէրալ Շու-
սան եագընտա Պէրլինէ աղիմէթլէ Ալմանիա

էրքեանը հարպիյէ ըէիսի Ֆօն Մօլթէ իլէ
միւլագաթ էթմիշ վէ Պարօն Հօգէնտօր տա
4—5 կիւն ագտէմ Իմիէրաթօր Յրան-
սուա Ժօգէթ հազրէթլէրինին իսթթը տէս-
թիլլէ եագըլմըլ պիր մէքթու պը ալըպ, Բուսա-
նիյա աղիմէթլէ գրալ Գարօլըն հուզուրունա
գապուլ օլունմըլ, վէ Բուսանիա օրտուսու Պաշ
գօմանտանը իլէ ուզուն միւլագաթտա պուլուն-
մըլ տըր: Պուսիանը հազըրտա Ավսթրիանըն
մէվզիլի Սէրպիա իլէ օլան իսթիլսֆը, վէ չու
եէնի զէվաթըն հարպ թարսֆլարը օլտուգլարը
հիսապա ալընարգտա, չու թէպէտտիլէ պէօ-
յիւք էհիմիյէթ աթֆ էտիլմէքտէ տիր:

ԱԶԳԱՅԻՆ

Էվրօփա էֆքեար վէ մաթպուլաթընըն Պալ-
գանլար անվալի իլէ մէշուլ պուլունտըզլարը
չու սրլատա, պիր տէ էրմէնիսթան մէսէլէսի
արա սրլա մէվզուը պան օլաճագտա, խուսուսա
Յրանսա վէ Բուսիա մաթպուլաթընտա պու
պապտէ պազը պէյանթա թէսատիւֆ էտիլ-
մէքտէ տիր: Շէօլլէ քի, «Նօվօյէ Վրէմիա»
ղաղէթասընտա օգունտուղունա նագարէն Լիւսիա-
ժին Կաթողիկոսը Բուսիա Ջարընա միւրաճէաթ
էտիպ, Պալգան մէսէլէրի թէսվիլէ էտիլէճէյի
սըրատա էրմէնիլէրին անվալինին տէ իսլաննա
չալըլմասընը միւշարիլէյտէն իսթիլհամ էթմիշ
տիր: Խարիճիյէ նազըրը Մ. Սագանօֆ Կաթո-
ղիկոսուն միւրաճաթընը հիւսնի սուրէթլէ
թէլագզը էտիպ, մէսէլէյի տիւվէլի մուսզգա-
մանըն նազարը միւթալէասընա թագաթիւմ էթմէք-
իյին միւմքին օլմասը իչիւն Փաթրիգիսանէ վէ
Ազգ. Ժողովըն ըէսմէն միւրաճէաթ վէ արզը
հալ էթմէլէրի մուգթաղի իտիյինի պէյան էթ-
միշ տիր: — Բուսօվա Սոլօ զագէթասընտա կէօ-
րիլէն պիր իսպալէն նագարէն Բուս սէֆիրի
Մ. Իրս, Բիւրայէրին էրմէնիլէր ալէյինի իզա
էթմէքտէ պուլունտուգլարը թէատտիյաթ վէ
զատտարըզլարա նիհայէթ վէրիլմէտիյի թագ-
տիրտէ Բուսիա հիւքիւմէթինին էրմէնիլէրի
ըէսմէն միւտաֆէայա մէճպուր օլաճաղընը պէ-
յան էթմիշ տիր: — Բուսիա թէրագզըրիլէր
ճէմիլլէթի պիր ինթիմատա աթիտէքի գարար-
լարը իթթիլսաղ էթմիշ տիր: 1. Բուսիա հիւ-
քիւմէթի Պալգան էհալիսինի գուրթարտըգտան
սօնրա գուհուրու մէլուզ օլան եէնի թէլիլէք-
լէրին տախի էօնիւնիւ ալմաղա չալըլմալը տըր:
2. Բուս հիւքիւմէթի Ինկիլթէրա հիւքիւմէ-
թի իլէ պէրապէր Շարգի Անատուլու վէ 6 վի-

լայնթիւն անվարկէ տարր պիգալտ պուլունմա-
մալը տրոյ: — Փաթրիգիւնէ թէնսիգաթը մէ-
սէլէսի մալիւմ օլտուղու իւզրէ չօգաւան պէրու
մէնաֆիլի միլիյէտէ մէվզուը պահա օլմագտա
պուլունմը տրոյ: Պու հաֆթա զարֆընտա խառն
ժողով պու մատուէյէ տալիք քէմալը ճիտիյէթ
իլէ իճրա ի միւզաքէրաթ էթմիշ, վէ միւզաքէ-
րաթ նէթիճէսինտէ Փաթրիգիւնէտէ տալիք պիւր
միւզապիւր պուլունտուրուլմասը պապընտա պիւր
իթիլաֆ հասըլ օլմուշ տրոյ: Միւզապիւրին վա-
ղիֆէսի Փաթրիգիւնէյէ վիւրուտ էտէն մէք-
թուպարը Փաթրիգ հազրէթիւրինին միւսաատէ-
սիյէ աչմագ, անյէրի իճապ էտէն եւրէրէ հէ-
վալէ էթմէք, իզթիգա էթտիլի հալտէ Պապը
Ալիյէ վէ եա սալի տէվաթի ի հիւքիւմէթէ միւ-
րէճէաթ էթմէք, վէ պէօլէճէ Փաթրիգիւնէ
ուսուրուսու թէսիլ վէ թէսիլ էթմէքտէն ի-
պարէթ օլաճագ տրոյ: — Կիլիկիա էյթմալսա-
նէլէրի իլէ տուլ գարըլարը իչիւն հիւքիւմէթէ
իթասը վատ օլունան 10,000 լիրայա մահու-
պէն 2,000 լիրա վէրիւմիշ օլուպ, պուլուն 1,000
լիրասը տէրհալ Հաճըն, Մարաշ վէ Հասան-Պէյ-
լի էյթմալսանէլէրինէ կէճտէրիւմիշ տիր: —
Ջէյթուստա պաղը էրմէնի ասքէրէրին ֆիւրար
էտիպ էօթէ պէրի տօլաշմալարը իւզէրինէ,
Պապը Ալիյէ վուզու պուլան իշար իւզէրինէ,
օլ թարաֆա միգտարը քեաֆի ասքէր կէճտէ-
րիւմիշ տիր: Մարաշ վէ Ջէյթուն ճիհէթինտէ
կէօրիւլէն պաղը նախօշ անվալտան տօլաշ Հա-
լէպ Առաջնորդը Տ. Ներսէս Եպիսկոպոս Դանիէլ-
եան Փաթրիգիւնէ թարաֆընտան Մարաշա
կէճտէրիւմիշ տիր: — Լիվանք Հեռաշ զազէթա-
սընտա օգուստուղունա կէօրէ Սապըգ Փաթրիգ
թէրգեան իսթանպուլ քեւի իչիւն էսքի Տունարը
գապուլ էտիտ աշը կէչէն Փաղար կիւնիւ պիւ-
թիւն Հոյ Դաթօլիք քիլիսէլէրինէ իլան էթտիւ-
միշ տիր:

ՓՐՕ. ԶԷՄԱԱԹԸ

Իզմիր միսիօնէրիլէրի Տօգ. է. Րիկզ, Միս
Մէգալըմ, Մր. Պրուսթըր վէ Մր. Հալլօ՝ Նոյ.
28տէ Աֆ. Գարա Հիսար քիլիսէսինի զիյարէթ
էտիպ մուֆիտ քէլամարըլա ճէմաթա ճէսա-
րէթ վէրմիլէր վէ Դեկ. 3տէ Իզմիրէ ավտէթ
էյլէթիլէր տիր: Միւֆարագաթլարընտան էվլէլ-
քի կէճէտէ վուզու պուլան պիւր միւսամէ-
րէտէ (սօչէպ) տալի քիլիսէնին ազալարըլա
պէրապէր խօշ վէ ֆաիտէլի վագթ կէչիւմիլէր
տիր: — Նոյ. 26տա թալաս գըզլար մէքթէպի

ալիսինին եէնի պինասընըն թախսիս զիյնէթի
իճրա օլունմուշ տրոյ: — Տօգ. Նագգաչեանըն
պիրատէրի տիշ թապիպի Չաքարիա էֆ. Նագ-
գաչեան Այնթապտա Յովհաննէս էֆ. Պի-
րէճիքիւնըն քէրիմէսի վէ Մարաշ Գըզլար
Դօլէճի մէզուսէսի Օր. Վիզթօրիա իլէ էվ-
լէնմիշ օլուպ, մահալը իգամէթի օլան էնգա-
րէյէ աղիմէթ էթմէք իւզրէ Տէրիսաատէթէ կէլ-
միշ տիր: — Վեր. Յարութիւն Սարգիսեան
(Պօյնու Եօղունեան) Ամէրիգանըն Նիւ Հէյմ
չէհրինտէ Նոյմ. 19տա վէֆաթ էյլէմիշ տիր: —
Թարսուստա միւսթէվլի օլան գօլէրա իլլէթի
Սէնթ Փօլ գօլէճինէ տէ թէէսիւր էթմիշ օլուպ,
թալէպէտէն պիւրի (Թալասը Արամ էֆ. Արզու-
եան) անտէն վէֆաթ էթմիշ օլուզունտան,
գօլէճ պիւր գաչ հաֆթա իչիւն թաթիլ էտիւմիշ
տիր: — Իւսկիւտար գըզլար գօլէճի մուհարէպէ
միւնասիպէթիլէ թաթիլ էտիւմիշ իտի. կէչէն
հաֆթա թէքրարէն աշըլմը տրոյ: — Արա սըրա
Մէրզիֆունա կէլիպ օրատա պիւր միւտտէթ ի-
գամէթ էտէն էրմէնի Չինկիանէլէրի իչիւն պիւր
գաչ սէնէ էվլէլ պիւր մէքթէպ աշըլմը իտի:
Պու կիւնէրտէ օ մէքթէպ թէքրար պաշլամը
տրոյ:

ՏԱԽԻԼԻ

Պու հաֆթա միւթարէքէ փրօթօգօլու իքի
թարաֆտան իմզալամըլ օլուպ, սուլի միւզաքէ-
րէսինէ Չաթալճատա տէլիլ տէ, Լօնտրատա Դեկ.
16 Փաղար էրթէսի կիւնիւ իճրայա պաշլանմասը
գարարաշտըրըլմը տրոյ: Սուլի միւզաքէրէսինտէ
Լօնտրա սէֆիլի թէվֆիգ փաշանըն վէ Նորա-
տունկեան էֆ. նին տալի հազրը պուլունաճաղը
գիքը օլունտու իսէ տէ, նիհալէթ թիւրքիա
մուրախխալարը աթիտէքի գէվաթտան իպա-
րէթ օլաճագ տրոյ: — Սալի փաշա, Րէչիտ փա-
շա վէ Օսման Նիզամի փաշա: Պուլարիսթան
թարաֆընտան աթիտէքի գէվաթ մուրախխաա
թալին օլունմուշար տրոյ: — Ճէնէրալ Սափօֆ,
Մալիյէ նազըրը Թօտօրօֆ վէ Սօպրանիյէ Րէիսի
Տանէֆ. — Եունանիսթան հալա միւթարէքէ փրօ-
թօգօլունու իմզալամըլ իսէ տէ, տօսթ տէվլէթ-
լէր սուլի միւզաքէրէսինտէ Եունանիսթանըն քէն-
տի միւթթէհիտլէրինի թէրք էթմէմէսինի ճիտտէն
թալսիյէ էթմէքտէ տիրլէր: Պիւ խապէրէ կէօ-
րէ, սուլի իչիւն թիւրքիանըն չարթլարը աթի-
տէքիլէր տիր: 1. Էտիրնէ վիլայէթի վէ Կէլի-
պօլու նիմ ճէղիրէսի թիւրքիայա թէրք օլուն-
մագ, 2. Իշգօտրա թիւրքիայա թէրք օլունմագ,
3. Եունանիսթան Եանեա վիլայէթինին պիւր

գրամբնը ալաճագ, 4. Սրբապիա Նովի-Պազարը վե գատիմ Սրբապիանը պիր գրամբնը (Իսկիւկ հեվալիսինի) ալաճագ, 5. Պուլղարիա Միտիա-տան Գավալա եա Տէտէ Աղաճա չէքիլէն խաթթ-տան եոգարը գրամբ վե Մարիճա գըրսընտան հէրլէր ալաճագ, 6. Ալպանիա վե Մաքէտօնիա Պալգան հիւքիւմէթլէրի հիւմայէսի թահթընտա մուխթար օլաճագ, 7. Թիւրքիա Պալգան Իթթիհատընա տախիլ օլաճագ: Միւթթէհիտլէր իսէ պիր գրամ արազի վե թաղմինաթ էլտէ էթ-տիքալէն սօնրա, էլէ կէչիտիքլէրի արազիլի պէնլէրինտէ թագսիմ էտէճէքլէր: Մաքէտօնիանըն մուխթարիլէթի Սուլթանըն հաքիմիլէթի թահթընտա օլմասընը Թիւրքիա թալէպէտէճէք: Պուլղու միւթթէֆիլէր գաթիլէն լէտտ էտէճէք-լէր սիր: Արնավուտուղա կէլինտիքտէ՝ միւթթէհիտլէր տէնիլէ տէօքիւլէն ճիւմլէ նէրլէրին Արնավուտուղա ախտ օլուպ օնուէն հուտուտ-լարընը թէչիլ էթմէսինի, Օլսիտա կէօլիւնէ տէօքիւլէն նէրլէր հեվալիսինի իսէ Սրբապիա իլէ Սուլթանիսթան պէնլիտէ թագսիմ օլունմասընը թալէպ էտէճէք: Օլ պիր թարաֆտան Թիւրքլէր էտիւնէնիլ քէնտիլէրինէ գալըպ իսթիհէքեմալարն գալտըրըմասընա լազի օլմուչար տըր տէնիլի-յօր պու՝ գաթիլէն Պուլղարիսթան թարաֆընտան գապուլ օլունմայըպ, պիլաքս էտիւնէնի պիլա-չարթ իսթէյէճէքլէր: Էնօս-Միտիա՝ մը, եոգսա Գավալա-Միտիա մը հուտուտ օլմասը մէսէլէսի տէ մէվղուը պահա օլապիլիր: Սէլանիկի հէմ Պուլղարար հէմ Սուլթանլար իսթէյօրար: պու պապտէ իթթիֆագ միւմքին օլմագ իսէ Սէլա նիք ազատ լիման օլաճագ տըր: Գալատալ՝ իչգօտրայը վե Մէտուլար ալաճագ վե պօլճա թաղմինաթ ը հարպիլէ թալէպ էտէճէք: Ատա-լարա եա մուխթարիլէթ վէրիլէճէք եա Սուլթա-նիսթանա իլնագ էտիլէճէք, եա անլէրտէն պիր Ֆահրապիս (միւթթէհիտ տէվլէթ) եափըլաճագ, եախտ տիւվէլի մուլագգամա պէնլիտէ թագ-սիմ էտիլէճէք տիր: Թագսիմ իլի զայէթ թէհ լիքլիլ օլտուղունտան, հաթթա իթալիա պիլէ Բօտսը թալիլէ էտէճէք: Սուլթանիսթանա իլ-հագ եա մուխթարիլէթ տախի Պօղաղարը թէհ-լիքլէ իլգա էտէճէլիտէն Ալսթրիա վե Ալմանիա Ատալարն Թիւրքիայա թէրքինի տիւլիւնիլ օլարար միւլաքէրէտէ Ալսթրիա իլէ Սըրպ արասընտա մէվղուը միւլաճտէլէ օլան Ատրիաթիլ սա-հիլի մէսէլէսինի տէ միւլաքէրէ էտիլէճէլի սէյլէնիլ: Պու խուտուտա թայլըն Սէն Փէ-թըրգպուրկ մուխթարիլ չէյլէ եաղըյօր: Պուրա-

տա Ատրիաթիլտէ Ս Կալ լիման մէսէլէսինտէն զիյտտէ Պուլղար-թիւ ք միւսալ սա մէսէլէսին-տէն տօլայը էնտիլէ է իլիյօր: Ս Կալ լիմանը մէ-սէլէսի գօնֆէրանսա հեվալէ օլտուգա տօսթա-նէ հալլ օլունապիլիր: օլատա Բիւսի նըն ա-քէրի պիր մագսէտի եոգ տըր: աճագ Սրբապի-անըն իգթիսատի մէվճուտի էթիլին մէսէլէսի տիր: Բուսիանըն սիյաթիյաթը պու ճիւլթէ վե Պալ-գանլարտա սուլիլն թէլէսիա նէ հասր օլ նմուշ տըր: Պուլնա Ալսթրիա վ Ալմանիա ախի արզու էլլէր: Ալսթրիա Սըրպիա Ատրիաթիլ ք-տէ պիր մախրէն պուլմագտա՝ մէ էլլէմէ յէ մէնֆաթընա մուլաֆըգ հար քէթ էթմիլ օ-մագ: Բուսիա քէնտի գուվէլի հնտէ՝ խապէր տար պիր հիւքիւմէթ հալինտէ սոլ իսթէր, ամմա հէր նէ տէ օլսա սուլի իս 7էր տէ տէնի-լէմէլ: Մուխապիլ էֆ. տէվամ էս Կալ տէյօր քի, «Թիւրքիայա կէլինտիքտէ՝ հիւմա գօմուտը օլան Բուսիա իլէ էյի պիր միւլնալ պէլ տէ պու-լունմայը ունուլթմամալը տըր: Բուսիա արազի իսթէլէլ, ամմա Գարա տէնիլ թիւ իլ թիլիլն պօղաղարն սէրպէսթ օլմասընը իսլէր: զիրա Բուսիատան իխրաճ օլունան 460 միլլ օն րուպ-լի գըյմէթիլտէ վախրէնիլ 380 միլլիօն րուպլի գըյմէթիլտէ օլանը պու եօլտան կէչիլ ր.»

Միսթիկիլի. — Պապ Սիլի Ալիս վուտ-լուղըն մուխթարիլէթի իլիւն պիր մատէ՝ գա-նուլիլէ հազըրլայօր: Էթթէտէ Արնավուլալուգ-տա իսէ հիւքիւմէթի մուլագգաթէ գ պիլէսի չու եօլտա թէչիլ օլունմըլ տըր: — Կալիլ Բէմալ պէյ Բէիսի էվլէլ, Սինսէնեօր Գիլաթի Բէիսի սանի (Տրաճտա Գաթիլիլ փալալը), Միսթիկիլարտան տախի Միսթիլ պէյ, Սէլ-մէտ Փաշա, Ալի պէյ, Միսթիլա պէյ, Նիս-թիլանլարտան, Փօթի. Կուրաքուչի (Գաթիլիլ), Փիլէր Փօկա (Գաթիլիլ), Լէֆ Նօղի (Օրթօ), Փանիլէ Տանի (Օրթօտօքս): — Բուլմանիա լիէ հուտուտ մէսէլէսինիլ թէսվիլէսի իլիւն Տ. Տանէֆ Պուքրէլէ կիթմիլ տիր. օրատան տալի սուլի միւլաքէրէսի իլիւն Լօտրայա կիտէլէ, իմիլ: — Բուսիա վէ ինկիլիթրանըն թէքիլ իլիւլէրինէ Պապ Սիլի Անատուլուտա իսլան թիւրաղընտա մուլալէնէթ իլիւն 16 տօնէ Բուս վէ ինկիլիլ միւլթէթիլիլէր ճէլպ էտէճէք իմիլ: — Միսթարէքէ էսնաղընտա էտիլնէլէ վէ սաիր մուլապէրէտէ պուլունան մալալէրէ զաիլ լիէ վէրիլէճէլի էվլէլա սէյլէնմիլ իտի իսէ սէ, ախիլէն անաղըտըլընա կէօրէ հիլ պիր եէլ: ճէք վէրիլմէլէճէք տիր: Պիլաքս Պուլղար ր

միւթարէքէնին 11ինճի կիւնիւ Գրա տէնիզ թարիգիյլէ Զաթալճա օրտուլարնա զաւորէ կէթիթէպիլէճէքլէր տիր: — Սոմանլը հիւքիւ մէթի թարաֆընտան Աթինայա իրաւ օրտուլու զու սէօյլէնիլէն իքի Բում մուրախաւ ար, (Մ Վութիւրաս վէ սապըզ մէպուս Խօնէօս էֆ.) Մ Վէնէցէլօս թարաֆընտան զայէթ սօղու Է մուս մէյէ կէօրմիւլէր տիր: Անլէր պիր միւսու էթ տը չարըտա պէքլէտիքտէն սօնրա, Մ Վէնէցէլօս չըզըպ, «Նի՛չիւն կէլտինիզ», տէյու սիւալ էյլէտի յինտէ, պիր գաչ լուղէթ ճէվապ վէրիլ Լէզտէն, «Զանն էտէրիմ Սոմանլը թէպաասը սլըզ, 24 սաալճա գատար կիթմէզ իսէնիզ սիպի փօլիս մարիֆէթիլէ սէտէսթ էտէրիմ», տէ իչ տիր: — Իսթանպօլ Ին իւիզ սէֆիրինին գէվճէսի Լէյտի Լաութըր 16,000 լիրա ճէմ յլէմիշ օլուպ, նըսֆընը մուհարէպտէ վէֆ սթ էսէնն ասքէրլէրին խանէլէրինէ տիլ, նըզ Ֆընը տա եարալըլարա թախսիս էտէճէք, — Դենն ֆիլօսը 50 թօնօ ուն եիւքլէմիշ օլուպ Ավլ Կայա կիթմէքտէ օլան պիր Իթալիան վափօլլը զապթ էթմիշ տիր: Քէզա եոլնան ֆիլօսը Ե սգըզ ա տասընը զապթ էթմիշ տիր, եոլնն նըլը Բ Ավլօնիս քէօրֆէզի մէտիսէլինտէ պւլոլոնն Սա սէնօ ատասընը Կալալ էյլէմիշէր, վէ Ա լօնիս չէհրինի տախի թօփա Գոլթմուշ սր իսէ տէ պու հարաքէթլէրի Ավսթրիա լէ Իթ յիս հիւքիւ թի գապիլէլէրինին փրօթէսթօլը մուհիպ օլս էլ տըր: Եոլնանլըլարըն միւթա էք, է իշթիրաք էլ մէմէլէրի միւթթէֆիզլէրի իլէ պիլ միւպայէնն 7 նէթիճէսի տէյիլ, անճազ Թիւրքլէրի եէնի պիլ հալ վէ մէվգիլէ նաի էթմէմէք իչիւ իմիշ վէ պու իսէ օլ լըրլէրին ըրիզսը իլէ օլմուշ իմիշ: — Տիւրքի մուազզամա Լիպնան միւ Կէւալլըլընա Խարիճիլէ նէզարէթի միւշալլի Ի Յովաննէս էֆ. Գուլոմճեանըն թալինին թէն սիպ գըլմըշ տըրլար: — Սէնուսիլէր Իթթիհա տընա մէնսուպ պիր թագըմ քիմսէլէր Զաթ Ը Շահանէյէ պիր թէլէզրաֆ քէչիտէ էտիպ, Իթալիա իլէ միւսալէհա ագտ էտիլիպ վաթանըն խաքը փաքընտան պիր գըսմընըն տիւլմէն թարաֆընտան զապթ էտիլմէսինէ միւսաատէ էտիլտիլի խապէրի քէնտիլէրի զիյատէսիլէ տիլխուլն էթտիլինի վէ քէնտիլէրին պէօյլէ պիր մուս հէտէլի գապուլ էտէմէյէճէքլէրինի, տիւլմէնի տէ յ ու թէնգիտ էթմէք իչիւն գանլարընըն սօն տամը սընը տէօքմէյէ հազըր իտիքլէրինի, պու տին մու հարէպէսինտէ տէվամ էթմէքլէ արալար ստա պուլոլոնան զապթանըն միւֆարագաթ էթմէսինէ

միւսաատէ էտէմէյէճէքլէրինի պէյան էթմիշ տիր լէր: — Եոլնանիսթանտա ճասուս սըֆէթիլլէ տէրտէսթ էտիլմիշ օլան էրմէնիլէր էլան սալը վէրիլմէմիշ տիրլէր: — Մըսը Հիւալ Ը Ահմէր ճէմիլէթի Սէլանիքտէ պուլոլոնան Սոմանլը միւհիթաճիյնէ իսթիմալ օլունմագ իւզըն հիւքիւմէթէ 2,000 լիրալէրմիշ տիրլէր: — Սապըզ Իսթանպօլ սէֆիրի Մ Սարաֆօֆըն մախտուլը Զօրլու մուհարէպէսինտէ թէլէֆ օլմուշ տըր: Միւմալիլէյ տահա 19 եաչընտա օլուպ Փարիզէ հուգուգ տարիւլֆիւնտնտա իմիշ իլան Ը հարպտա, Պուլղարիյա կէօնիլլիւ ասլէր եալըլմըշ: — Իչգօտրա գօմանտանը էսատ պէյ միւթարէքէյի գապուլ էթմէյիպ Գարատաղ խութուլ Ը միւտաֆէասընա թօփա թէչի աչմըշ տըր: — Արնալուտուլ հիւքիւմէթ ի մուվազգաթէսի տախի Լօնտրայա պիր հէյէթ եօլլայաճագ իմիշ: — Լօնտրա թիւճարընտան Միւսիւ Բալլի եոլնան Սալիպի Ահմէրի իչիւն 100 պին լիրա վէրմիշ տիր: — Թէվգիֆ օլունան Իթթիհատըլարտան Հալլաճեան էֆ., սապըզ Տախիլիլէ նազըրը ճէլալ պէյ, սապըզ Սէլանիք վալիսի Հիւսէյին Քեազիմ պէյ էֆէնտիլէր քէֆալէթլէ սալը վէրիլմիշ տիրլէր: Հալա թահիթ Ը թէվգիֆտէ օլանլար, Խնտան պէյ, Ասըմ պէյ, Ուպէյտուլլահ էֆ., Ազմի պէյ, Տօգթ. Ապտուլլահ ճէվտէթ պէյ, Ղալիպ էֆ., Իսմայիլ Հազգը փաշա վէ Այան քեաթիպի Հիտայէթ պէյ տիրլէր: — Թաչլըն իսթիսպարաթընա կէօրէ Տէտէ Աղաճ իլէ Տիմիթօգա արասընտաքի մուհարէպէտէ եալէր փաշա օրտուսու Պուլղար նիզամիլէ վէ Մաքէտօնիս կէօնիլլիւ ասքէրինէ չիտէթլէ մուգալմէթ էտիպ էնճամ թէսիմ օլմուշ տըր: Պուլղարլար Սոմանլըլարտան 2 ճէնէրալ, 252 զապիթ, 8,879 ասքէր էսիր վէ 8 տաղ թօփու, 1,000 աթ վէ չօգ մուհիմմաթ ալմըլար տըր: — Գալպատա 17 ճամի քիլիսէյէ թահվիլ էտիլմիշ: — Սէրէզի է Տէտէ Աղաճը տախի պաչլըճա Մաքէտօնիս Պուլղար կէօնիլլիւլէրի զապթ էյլէմիշ վէ սօգա իլարտա չօգ գանլը միւսաատէմէլէր վազը օլմուշ, Սէրէզտէ 100 Միւսիւլման գուրչուհա տիզլ միշ տիր:

Ս ԼՏԻՐԻ մեհուլ վէ սահիպի իմրիյազ
Թ. Գ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

Օ. ԱՐՁՈՒՄԱՆ ՄԱԹՊԱՍՏԸ

ՏԻ ըրսաատէթ, Զագմագըլար, Յակոբեան խան